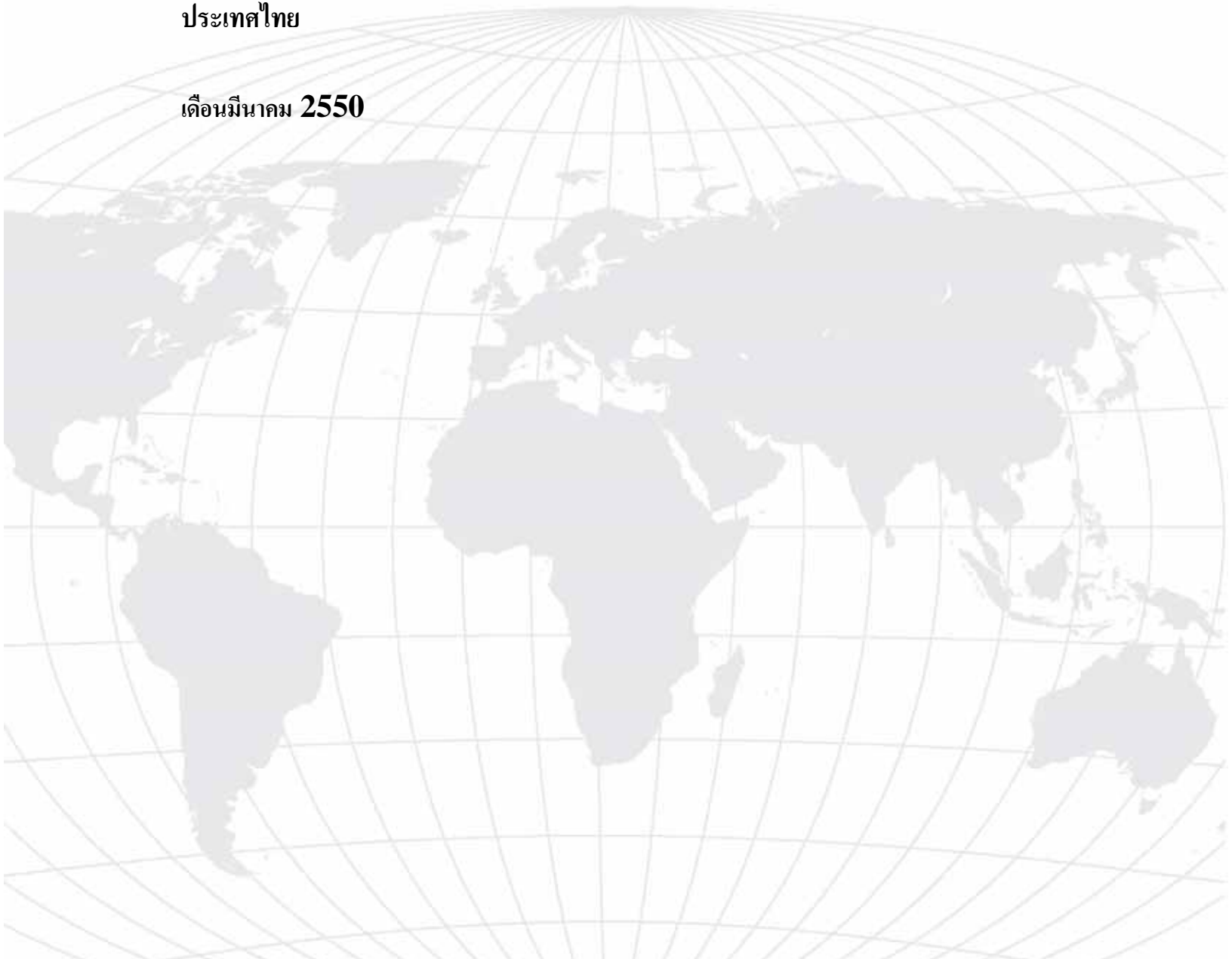

โครงการรับฟัง

รายงานผลการปฏิบัติงานในพื้นที่

ประเทศไทย

เดือนมีนาคม 2550

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของหน่วยงานหลายฝ่าย ภายใต้การควบคุมของสถาบัน CDA ซึ่งเอกสารฉบับนี้ประกอบไปด้วยข้อมูลเบื้องต้นและผลลัพธ์เพียงบางส่วนของโครงการ เอกสารเหล่านี้ได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อระบุถึงปัญหาและประเด็นที่ควรพิจารณา (cross-cutting themes) ในสถานการณ์ต่างๆ แต่ละกรณีจะแสดงให้เห็นถึงมุมมองและทัศนคติที่แตกต่างของประชาชน ณ เวลานั้นๆ

เอกสารฉบับนี้ไม่ได้เป็นบทสรุปสุดท้ายของโครงการ

ในกรณีที่เอกสารฉบับนี้อาจถูกนำไปใช้อ้างอิงให้ถือว่าเอกสารฉบับนี้เป็นสิ่งที่ได้จากความพยายามในการเรียนรู้ร่วมกัน บทสรุปโดยรวมของผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการมิได้เกิดจากกรณีใดเพียงกรณีหนึ่งเท่านั้น

สถาบัน CDA ต้องขอแสดงความขอบคุณบุคลากรและหน่วยงานต่างๆที่มีส่วนร่วมในการอุทิศเวลา ประสบการณ์ และความเข้าใจ ในการจัดทำรายงาน และขอขอบคุณที่ท่านจะแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้รับจากโครงการนี้ด้วยความเต็มใจ ทางทีมงานจำเป็นต้องเก็บเอกสารบางส่วนเป็นความลับ และไม่สามารถนำมาเปิดเผยได้ เนื่องจากมีการร้องขอจากประชาชนในพื้นที่ที่เราได้เข้าไปดำเนินโครงการ ในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและความปลอดภัยของพวกเขาและชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของโครงการรับฟัง

โครงการเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของสถาบัน CDA ได้ถือกำเนิดขึ้นจากความร่วมมือจากหลายหน่วยงานต่างๆ ทั้งองค์กรต่างประเทศ ผู้ให้การสนับสนุนด้านการเงิน และหน่วยงานด้านมนุษยชน และการพัฒนา โดยโครงการนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความเข้าใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

โครงการรับฟังได้ค้นหาเสียงสะท้อนของของผู้ที่มีประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งอยู่ในชุมชนที่ได้รับความช่วยเหลือ เพื่อประเมินผลที่เกิดจากการให้ความช่วยเหลือจากองค์กรนานาชาติ

ในฐานะที่เราเป็นผู้ที่ดำเนินงานด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ด้านการพัฒนา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชนและการสร้างสันติภาพ

สามารถเรียนรู้โดยการรับฟังการวิเคราะห์และการประเมินของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลซึ่งเกิดขึ้นจากความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศทั้งผลที่เกิดขึ้นทันทีและผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว

คณะผู้รับฟังมิได้จัดเตรียมคำถามหรือดำเนินการโดยใช้หลักปฏิบัติใดๆในการสัมภาษณ์

คณะผู้รับฟังได้แจ้งต่อผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศว่า

เรามีความสนใจที่จะรับฟังความคิดเห็นว่าพวกเขาคิดอย่างไรต่อความช่วยเหลือเหล่านั้น

คณะผู้รับฟังได้ถามถึงความสมัครใจว่าพวกเขาเต็มใจในการพูดคุย แสดงความคิดเห็นกับเราหรือไม่

วิธีนี้ทำให้หัวข้อของบทสนทนาไม่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า

หลายๆครั้งบทสนทนาเริ่มต้นขึ้นกับคนเพียงหนึ่งหรือสองคน แต่ในกรณีอื่น บทสนทนายก็อยู่ในรูปแบบของกลุ่มใหญ่

และเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะกันอย่างกว้างๆ ในหลายๆกรณี บทสนทนามิได้ถูกจัดเตรียมไว้ล่วงหน้าแต่อย่างใด

คณะผู้รับฟังจะเดินทางไปยังชุมชนต่างๆ และเริ่มสนทนากับใครก็ตามที่มีเวลาและเต็มใจที่จะพูดคุยกับเรา

รวมถึงผู้ที่เคยและไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศ

และได้มีการนัดหมายเพื่อพูดคุยกับเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชนอีกด้วย

ในระยะเวลากว่า 2 ปีโครงการรับฟังจะเข้าไปดำเนินการมากถึง 20 ประเทศ โดย ประเทศไทยถือเป็นประเทศลำดับที่ 7 จากการดำเนินการที่ผ่านมาทั้งหมด

ซึ่งโครงการนี้จะรวบรวมสิ่งที่ได้รับฟังมาจากประชาชนในพื้นที่ในหลากหลายสถานที่เพื่อที่จะผสมผสานความเข้าใจเหล่านั้นไว้ในการทำงานด้านการให้ความช่วยเหลือในอนาคต และเพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือ

การเรียนรู้ร่วมกัน เช่นโครงการรับฟังนี้ ต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆที่เข้าร่วม

องค์กรต่างๆในประเทศไทยที่ได้มีส่วนร่วมในโครงการครั้งนี้สมควรได้รับการยกย่องที่ได้ให้การสนับสนุนด้านโลจิสติกส์ ความเข้าใจ และบุคลากรที่เข้าร่วมและสนับสนุนโครงการ

โครงการรับฟังในประเทศไทย

โครงการนี้ได้ดำเนินการรับฟัง ณ ประเทศไทย ในเดือนมีนาคม 2550 โดยได้รับความช่วยเหลือจาก กษัตริย์อเมริกา สหพันธ์สหประชาชาติและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ ศูนย์ติดตามความช่วยเหลือหลังภัยพิบัติ (ดี-แทรก), องค์กรแพลน ประเทศไทย องค์กรเวิร์ล คอนเน็ค ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) และ มูลนิธิริษัทไทย หน่วยงานเหล่านี้ได้ให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน เจ้าหน้าที่ และการสนับสนุนด้านต่างๆ อาทิ ความเอื้อเฟื้อสำหรับโครงการ ยานพาหนะ เป็นต้น และสถาบัน CDA ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ 1 ท่าน พร้อมทั้งที่ปรึกษาภายนอกจำนวน 2 ท่านเพื่อช่วยให้การปฏิบัติการภาคสนามของโครงการงายยิ่งขึ้น

กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเช่นโครงการรับฟังนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการสนับสนุนที่สำคัญของหน่วยงานทั้งหมดที่เข้าร่วม หน่วยงานทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการในประเทศไทยสมควรได้รับคำขอบคุณสำหรับการสนับสนุน และความเข้าใจ รวมถึงการอุทิศตนของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดที่เข้าร่วมและสนับสนุนโครงการ

มีการลงพื้นที่ในประเทศไทยทั้งหมด 3 ภูมิภาค ประกอบไปด้วย 1) ภาคใต้

ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ผลกระทบจากสึนามิในจังหวัดพังงา 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัดขอนแก่น 3) แถบตะวันออกเฉียงใต้ของ จังหวัดศรีสะเกษ

ซึ่งทั้งหมดได้รับคัดเลือกโดยหน่วยงานต่างๆ โดยได้มีการหารือกับสถาบัน CDA โดยมีจุดมุ่งหมายในการลงพื้นที่และรับฟังชุมชนที่มีเคยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในหลากหลายรูปแบบตลอดระยะเวลาหลายปี อันสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจระดับและประเภทของความช่วยเหลือของแต่ละภูมิภาคในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รายงานของเราจึงนำเสนอผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันของทั้งสามพื้นที่โดยแยกออกเป็นหัวข้อต่างๆ

เจ้าหน้าที่ทั้งหมด 30 คนจากหน่วยงานต่างๆได้เข้าร่วมในโครงการในฐานะ “ผู้ฟัง” ใน 3 ภูมิภาค โดยมีบทสนทนาทั้งสิ้นประมาณ 160 ครั้งกับประชาชนประมาณ 390 คน ทีมผู้รับฟังไม่ได้สัมภาษณ์โดยการเตรียมแบบสอบถามล่วงหน้า หรือมีเครื่องมือสัมภาษณ์แบบตายตัว ในทางตรงกันข้ามทางทีมได้แจ้งให้ประชาชนได้รับทราบในฐานะส่วนหนึ่งของผู้ที่ทำงานด้านการช่วยเหลือระหว่างประเทศ เราจึงสนใจที่จะรับฟังจากพวกเขาว่ามีความเข้าใจถึงความพยายามในการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง เราได้ถามความประสงค์ว่าพวกเขาต้องการที่จะใช้เวลาเพื่อพูดคุยกับพวกเรา และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่พวกเขามีแก่เราหรือไม่ ซึ่งวิธีนี้ทำให้เราได้พูดคุยถึงปัญหาที่พวกเขามีโดยไม่มีเจตนาเจาะจงหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งไว้ล่วงหน้า เนื่องจากเราต้องการให้ประชาชนได้พูดคุยและหยิบยกประเด็นหลักที่พวกเขามีความกังวลใจมากที่สุด

ในหลายพื้นที่ ทีมผู้รับฟังได้เริ่มต้นจากการเข้าเยี่ยมที่ว่าการอำเภอหรือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ หรือไปทั้งสองที่เพื่อประสานงานกับาและพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องของเรื่องการมีส่วนร่วมและข้อคิดเห็นต่อผลที่เกิดจากการช่วยเหลือระหว่างประเทศ และเพื่อขออนุญาตในการเข้าไปในพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานนั้นๆ เพื่อพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ ในหลายๆครั้งจะมีบุคคลเพียงหนึ่งหรือสองคนในบทสนทนา แต่ก็มีในบางกรณีที่กลายเป็นการสนทนาแบบกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ขึ้นโดยเริ่มจากบทสนทนาในกลุ่มเล็กๆ ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดเตรียมบทสนทนาล่วงหน้าแต่อย่างใด

การสนทนาจะประกอบด้วยประชาชนจากหลายกลุ่มและหลายศาสนา ทั้งเพศชายและหญิง คนชราและหนุ่มสาว เกษตรกรและชาวประมง ข้าราชการระดับอำเภอและหมู่บ้าน รวมทั้งผู้นำชุมชน ประชาชนในเขตเมืองและชนบท กลุ่มคนที่ถูกจัดให้อยู่ในฝ่ายแกนนำและกลุ่มคนที่รู้สึกว่าเป็นเพียงชนกลุ่มน้อย เพื่อที่จะขยายขอบเขตของคนที่เราได้รับฟัง หลายทีมได้เข้าพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ในโรงพยาบาลและคลินิก พระภิกษุสงฆ์ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่น เจ้าของกิจการขนาดเล็ก คณะกรรมการเงินออมประจำกลุ่ม กองทุนเงินกู้รายย่อย คุณครูและอาจารย์ใหญ่ รวมทั้งแรงงานต่างด้าวอีกด้วย นอกจากนี้ได้มีการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติและหน่วยงานระดับชาติและนายแพทย์อีก 1 ท่านในกรุงเทพมหานคร

ในแต่ละพื้นที่ ทีมผู้รับฟังได้พูดคุยกับผู้คนหลากหลาย บางก็เป็นผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือระหว่างประเทศโดยตรงและบางส่วนก็ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือ ทีมงานพบว่าผู้คนที่พูดคุยกับเราอย่างเต็มใจและเผยถึงให้เราเห็นถึงภาพสะท้อนจากประสบการณ์และการสังเกตการณ์ของพวกเขา พวกเรารู้สึกโชคดีที่มีโอกาสรับฟังทัศนคติของผู้คนมากมาย ถึงอย่างไรก็ตามพวกเราตระหนักดีว่าการพูดคุยที่เกิดขึ้นนั้นแสดงให้เห็นเพียงภาพของส่วนเล็กๆของความคิดเห็นของประชาชนในประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นเราจึงมีบทสรุปของโครงการ หากแต่เราได้บันทึกทัศนคติและข้อเสนอแนะของประชาชนบางส่วนที่มีค่าขึ้น กว่าระยะเวลาหลายเดือนที่กำลังจะมาถึงในขณะที่พวกเราฟังเสียงต่างๆในพื้นที่ทั่วโลก พวกเราจะมองหาประเด็นหลักความคิดเห็น บทสรุป และการคาดคะเนที่คล้ายคลึงกัน

มีการแบ่งข้อมูลที่ได้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่เราสามารถรวบรวมมาได้ พวกเราพยายามบันทึกคำพูดและการยกตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจงเพื่อถือเป็นการให้เกียรติ และแสดงให้เห็นภาพของข้อเสนอแนะที่ถูกต้องจากผู้ที่เราได้พูดคุยด้วย คำพูดและตัวอย่างที่ถูกเลือกมานั้นจะถ่ายทอดและแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ทัศนคติ และประสบการณ์ที่เปรียบเสมือนตัวแทนของสิ่งที่พวกเราได้รับฟังมาจากหลากหลายบทสนทนา พวกเราตระหนักถึงความถี่ของคำวิจารณ์ที่เราได้ยินโดยใช้เครื่องรับซี อาทิต คำว่า “บางส่วน” “ส่วนน้อย” “มากมาย” “ส่วนใหญ่”

เราจะไม่นำเสนอความคิดเห็นจากคนเพียงคนเดียวว่าเป็นความคิดเห็นโดยทั่วไป ในหลายกรณีเราจะยกคำพูดของผู้ที่เราสัมภาษณ์มาทั้งหมด โดยไม่ใส่ความคิดเห็นใดๆของเรา เพราะประโยคเหล่านั้นได้แสดงให้เห็นถึงความหมายในตัวของมันเองอย่างชัดเจน และไม่ต้องการคำขยายความใดๆเพิ่มเติม พวกเราได้จัดทำบทสรุปโดยย่อของเสียงสะท้อนจากทีมผู้รับฟัง (ในกรณีที่โอกาสอำนวย) เกี่ยวกับประเด็นที่พวกเราได้รับฟัง และเห็นสมควรว่าน่าจะมีการวิเคราะห์และการรับฟังมากเป็นพิเศษ

บันทึกโดยย่อของประวัติการได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในประเทศไทย

ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศมานานกว่า 50 ปี ในด้านความช่วยเหลือด้านการเมืองในรูปแบบของเงินสนับสนุนและเงินกู้ การเสริมสร้างประชาธิปไตยและการพัฒนา การช่วยเหลือทางด้านการทหาร โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ต่างๆ และแผนงานการปรับเปลี่ยนโครงสร้างซึ่งได้รับทุนจากหลายสถาบัน อาทิ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก องค์การสหประชาชาติ และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย

ในขณะที่ประเทศไทยถูกจัดลำดับให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ทำให้มีหน่วยงานด้านการพัฒนาระหว่างประเทศได้วางแผนงานต่างๆโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและชนกลุ่มน้อยเพื่อการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน นอกจากนี้แผนงานด้านการพัฒนาระยะยาวแล้ว หน่วยงานบรรเทาทุกข์จากต่างชาติยังได้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมบริเวณเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาในช่วงที่รุนแรงที่สุดของวิกฤตผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาในปี พ.ศ. 2523 โดยในปัจจุบันหน่วยงานเหล่านี้ก็ยังคงดำเนินงานอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยบริเวณชายแดนไทย-พม่า¹ การช่วยเหลือจากต่างประเทศด้านการพัฒนาประเทศมีจำนวนลดลงในระยะเวลาที่ผ่านมามากกว่าหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา จนกระทั่งเกิดภัยพิบัติสึนามิขึ้น ทำให้หน่วยงานด้านมนุษยธรรมและการพัฒนากลับเข้ามาในปรกาศใต้ของประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

การให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาของรัฐบาลไทย

เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างมากจากวิกฤตเศรษฐกิจในทวีปเอเชียที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2541 แต่ประเทศไทยได้จ่ายเงินที่ได้กู้มาเพื่อใช้ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจคืนแก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศทั้งหมด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ประเทศไทยยังไม่เคยได้รับการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากผู้สนับสนุนด้านการเงินระหว่างประเทศอีกเลย และประเทศไทยได้บริจาคเงิน 60 ล้านดอลลาร์ต่อสหรัฐอเมริกาในการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศเพื่อนบ้านต่างๆในหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลของไทยได้มีนโยบายที่มั่นคงและน่าเชื่อถือในด้านการลดปัญหาความยากจน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 เป็นต้นมาสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการพัฒนาร่วมสมัยได้รับกล่าวถึงประเทศไทยว่าเป็น “ประเทศซึ่งมีรายได้ระดับปานกลาง” ตามข้อมูลที่ได้จากแผนงานพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ในระดับประเทศ ก่อนถึงปีที่ได้วางแผนไว้คือปี พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตามหลายพื้นที่ในประเทศไทยที่มีดัชนีความก้าวหน้าของมนุษย์ต่ำกว่าเกณฑ์และยังคงมีปัญหาคความยากจนอย่างมาก

แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้รับการเผยแพร่และส่งเสริมโดยพระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขของประเทศไทย หลักสำคัญของแนวคิดนี้คือความพอประมาณ สติปัญญา และความเข้าใจ และความจำเป็นในการการปลูกฝังให้มีความยืดหยุ่นความเสี่ยงที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเป็นแสดงให้เห็นถึงการเป็นที่พึ่งของตนเองทั้งในระดับรายบุคคลและระดับชาติ ผลลัพธ์ของแนวคิดนี้ทำให้เกิดการริเริ่มโครงการด้านการพัฒนาหลายโครงการจากรัฐบาลไทย โดยได้รับการสนับสนุนด้านการเงินบางส่วนจากหน่วยงานต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความไม่มั่นคงทางด้านเศรษฐกิจโดยให้โอกาสชุมชนที่ยากจนได้วางแผนและจัดการกิจกรรมการพัฒนา

¹ โครงการรับฟังเสียงสังคมนางแผนที่จะมีส่วนร่วมในภาคปฏิบัติและรอบคอบกับผู้ลี้ภัยภายในไม่กี่เดือนที่กำลังจะถึงนี้ โดยพิจารณาจากความกว้างในบทบาทของการช่วยเหลือระหว่างประเทศและปริมาณของการให้ความช่วยเหลือที่ได้ถูกจัดหาให้ในพื้นที่นี้

ด้วยตนเอง แผนงานส่วนใหญ่กระทำโดยการจัดสรรเงินกู้ขนาดย่อมให้ชาวบ้าน เพื่อขจัดปัญหาความยากจน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความจำเป็นด้านการศึกษาในพื้นที่ชนบท ซึ่งรวมถึงหัวข้อต่างๆดังต่อไปนี้

(1) *โครงการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท* ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยรัฐบาลไทย ซึ่งได้จัดสรรเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 1 ล้านบาทสำหรับหมู่บ้านทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 70,000 หมู่บ้านเพื่อสนับสนุนโครงการที่มีชุมชนเป็นฐานต่างๆ ทั้งโครงการที่มีอยู่เดิมและและโครงการที่เกิดขึ้นใหม่

(2) *ธนาคารประชาชน (หรือธนาคารคนจน)* ซึ่งเริ่มดำเนินการโดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินกู้ขนาดย่อมจากธนาคารออมสินสำหรับกิจกรรมที่ไม่ได้เกิดจากรายได้ทางการเกษตร

(3) *วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise Act)* ซึ่งได้รับการแนะนำจากผู้กำหนดนโยบายเมื่อปี พ.ศ. 2544 บนพื้นฐานความสำเร็จของชุมชนในการสร้างและจัดการธุรกิจของชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งวิธีนี้เป็นที่ส่งเสริมชุมชนในด้านการลงทุนและจัดการการใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนของตนเอง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือผลิตผลจากการเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคในชุมชนและเพื่อเป็นแหล่งกำเนิดรายได้

ข้อมูลสภาพแวดล้อมโดยย่อเพิ่มเติมจะอยู่ในช่วงต้นของรายงานในระดับภูมิภาค

ภาพรวมของข้อมูลสำคัญที่ได้จากจังหวัดจังหวัดพังงา ภูเก็ต ศรีสะเกษ และ กรุงเทพมหานคร

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่ามีประเด็นที่คล้ายคลึงกันในหลายพื้นที่ที่เราได้เข้าไปดำเนินโครงการ อย่างไรก็ตาม ผู้รับฟังของประเทศไทยมีความสนใจในความคิดที่แตกต่างกันระหว่างประชาชนและชุมชนที่เคยมีประสบการณ์ด้านการได้รับความช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์เมื่อเกิดภัยพิบัติ และประชาชนที่เคยได้รับการช่วยเหลือมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวอย่างและคำพูดต่างๆ จะถูกรวบรวมอยู่ในส่วนของภูมิภาคต่างๆ ซึ่งประเด็นที่คล้ายคลึงกันนั้น ได้รับการรวบรวมไว้ด้านล่าง

ประชาชนในทุกๆพื้นที่ที่เราเข้าไปดำเนินโครงการได้กล่าวถึงความสำคัญของการสื่อสารและการร่วมมือกันระหว่างทุกๆฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการบรรเทาทุกข์และกิจกรรมด้านการพัฒนา การติดต่อสื่อสารกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ องค์การระดับประเทศและระดับท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน อย่างสม่ำเสมอและเปิดเผยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะยืนยันความโปร่งใส และสร้างความไว้วางใจ ลดความไม่มั่นใจและความความคลางแคลงใจ และยังเป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ และดำเนินกิจกรรม ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือต้องการทางเลือก เข้าใจทางเลือกเหล่านั้น และต้องการให้ผู้ช่วยเหลือแจ้งถึงการตัดสินใจ ผู้ดำเนินงานด้านการพัฒนาท่านหนึ่งได้กล่าวว่า:

"เมื่อไม่มีการแจ้งให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับแผนการพัฒนา จะทำให้เกิดผลเสียต่อระดับการมีส่วนร่วมและก่อให้เกิดปัญหาทางด้านความยั่งยืนของแผนงานในระยะยาว เราต่างก็รู้ดีว่ารัฐดีว่าสิ่งสำคัญของการเป็น ผู้ดำเนินงานด้านการพัฒนาทุกคน คือต้องมีความชัดเจนในการรับทราบว่าคุณภาพในการวิเคราะห์และให้คำแนะนำ และพวกเราก็ได้ตั้งคำถามอยู่เสมอว่า เหตุใดเราจึงได้ประเมินการมีส่วนร่วมและคำแนะนำในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจของชาวบ้านต่ำเกินไป"

หลายท่านได้แสดงความเห็นเรื่อง ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ว่าพวกเขามีความต้องการหรือรู้สึกว่าเป็นผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการที่ได้เข้ามาดำเนินงานในชุมชน คนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าเมื่อชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจตั้งแต่ต้น สิ่งนี้จะนำไปสู่ความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ และส่งผลต่อการพัฒนาในระยะยาว ในทางตรงกันข้าม การมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม

เป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่ประชาชนด้านผลใดๆที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องมาจากการกระทำของพวกเขา และยังถือเป็นการให้ชุมชนมีประสบการณ์ในขั้นตอนการตัดสินใจและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนให้ประชาชนยังได้กล่าวถึง *"ความจำเป็นในการวางแผนร่วมกัน"*

และชุมชนต้องการเวลาที่จะเตรียมพร้อมเพื่อเข้าร่วมในขั้นตอนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

โครงการรับฟังที่ผ่านมาในหลายๆครั้ง

ผู้ที่เป็นฝ่ายได้รับความช่วยเหลือได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับกำหนดเป้าหมายในการให้ความช่วยเหลือ

ว่าใครเป็นผู้ประเมินความเหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือและมีวิธีการอย่างไรในการคัดเลือกผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ ชุมชนต่างๆยังได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานแล้ว

และผู้ที่มีปัญหาความยากจน กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

จากการสังเกตและวิเคราะห์ของทั้งผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือและผู้ที่ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือใดๆ

สามารถกล่าวได้ว่า

ความพยายามด้านการพัฒนาขององค์กรต่างประเทศมักจะมองข้ามปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่างๆซึ่ง

ส่งผลต่อการดำรงชีพของประชาชนและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประชาชนหลายท่านได้กล่าวว่า

เจ้าหน้าที่ขององค์กรส่วนใหญ่ที่เข้ามาช่วยเหลือมักจะใช้หลัก "สิ่งเดียวเหมาะสมสำหรับทุกคน"

ในการประเมินความต้องการและวางแผนการช่วยเหลือ

โดยที่ไม่เข้าใจการเข้าถึงทรัพยากรและศักยภาพด้านการพัฒนาชีวิตเชิงเศรษฐกิจของชาวบ้าน

องค์กรต่างๆมักถูกกำหนดให้ทำงานตามความสนใจและกำหนดการของผู้บริจาคเงิน

และต้องดำเนินงานด้วยความรีบเร่ง ในทางตรงกันข้าม ชุมชนก็ขอให้องค์กรต่างๆ

เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยความรู้และทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น เราได้รับฟังตัวอย่างที่ดี

หลายๆตัวอย่างว่าการมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในท้องถิ่นนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตอบรับด้านวิ

ฒนธรรมที่เหมาะสมและยั่งยืน เพื่อที่ช่วยในการระบุปัญหาด้านมนุษยธรรมและการพัฒนา

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ประชาชนคำวิจารณ์ การวัดผลสำเร็จ ของการดำเนินงานด้านการพัฒนา

หลายท่านที่ได้รับความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการพัฒนา

ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการติดตามไม่ไปในทิศทางเดียวกันและการขาดความต่อเนื่องและการเรียนรู้ร่วมกันใน

ขั้นตอนสุดท้ายหรือหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

ประชาชนได้ร้องขอให้มีการติดตามและตรวจสอบโครงการอย่างสม่ำเสมอ (*"กลับมาดูโครงการของคุณซะบ้าง!"*)

ประชาชนยังได้ขอคำแนะนำ โอกาสในการแสดงความเห็น

และความช่วยเหลือและสนับสนุนทางด้านเทคนิคทางด้านที่เฉพาะเจาะจง เช่น

กิจกรรมด้านกองทุนขนาดเล็กและการสร้างรายได้ สมาชิกที่รับฟังหลายๆท่าน

ได้เรียนถึงผลกระทบทำให้เกิดโครงการต่างๆและโครงสร้างพื้นฐานในอดีต

ได้เห็นว่าชุมชนเหล่านั้นเข้มแข็งและฟื้นตัวได้มากแค่ไหนหลังจากได้รับความช่วยเหลือ

และหลังจากที่ได้ตั้งคำถามในเรื่องของคุณภาพชีวิต องค์กรที่มีชุมชนเป็นฐานได้เรียกร้องให้

"องค์กรพัฒนาเอกชนทั้งหลายถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

และจัดให้มีการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องผลกระทบ และการดำเนินการต่อไปในอนาคต"

เราได้รับฟังเกี่ยวกับผลกระทบในแง่ลบที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจในภูเวียงและพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันจากความช่วยเหลือ

จากองค์กรต่างประเทศ ทำให้เกิดความตึงเครียดและการแตกแยก ภายในชุมชน

ประชาชนได้เล่าถึงความตึงเครียดที่เกิดขึ้นภายในชุมชน อันเนื่องมาจากวิธีการช่วยเหลือ

คุณภาพของการช่วยเหลือนั้นแตกต่างกัน และการที่สมาชิกในหมู่บ้านไม่ไว้วางใจผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนหลายท่านในทงจังหวัดภาคใต้ได้เห็นความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความไม่พอใจของชุมชนที่เกิดขึ้นจ

ากองค์กรที่เข้ามาช่วยบรรเทาทุกข์เลือกที่จะแจกสิ่งของให้กับคนเพียงบางกลุ่ม

นอกจากนี้

การปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับชาวบ้านหลังเกิดคลื่นสึนามิยังทำให้เกิดคำถามตามมาเกี่ยวกับการที่ประชาชนต้องย้ายถึ

นฐาน และหลายครอบครัวต้องย้ายเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านที่ถูกสร้างขึ้นใหม่หรือโครงการที่พักอาศัย

ในการประเมินผลกระทบในระดับโครงการนั้น องค์กรมักจะไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เป็นนามธรรม

แต่มีความสำคัญเหล่านี้

เราได้ขอให้ประชาชนที่เราพูดคุยด้วยบอกเล่าถึงประสบการณ์ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศของ

พวกเขา ในแง่ของผลกระทบที่เพิ่มมากขึ้น

ซึ่งบทสนทนาเหล่านี้มักจะนำไปสู่บทสนทนาเกี่ยวกับ**การเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร**และวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนา

ดูเหมือนว่าชุมชนต่างๆในทุกพื้นที่จะเห็นตรงกันว่า**การสร้างอาชีพ**เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่องค์กรมีให้ความช่วยเหลือควร

ให้ความสำคัญ หากต้องการที่จะฝากความทรงจำที่ดีและการแก่ชุมชน ในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออกและอีสาน

ประชาชนได้อภิปรายถึงการสร้างอาชีพว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยลดจำนวนผู้ที่อพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำในแต่ละฤดู

กาล

มีการคาดหวังว่าโครงการสร้างอาชีพในภาคใต้ของประเทศไทยจะช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานของหลา

ยๆ ครอบครัวที่เคยอาศัยอยู่ในแถบชายฝั่งภายหลังการเกิดคลื่นสึนามิ

และการเปลี่ยนอาชีพตามฤดูกาลเนื่องจากสภาพอากาศ

ผลและเสียงสะท้อนจากสมาชิกในทีมผู้รับฟังในแต่ละพื้นที่ที่ได้ถูกนำเสนออยู่ด้านล่าง

รายงานระดับภูมิภาคจากผลการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิของจังหวัดพังงา

ทีมโครงการรับฟังเสียงสังคมได้ลงพื้นที่ประมาณ 20 หมู่บ้านในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยสึนามิบริเวณอำเภอท้ายเหมือง อำเภอตะกั่วป่า และอำเภอกระบุรี สมาชิกของทีมนั้นประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ชาวต่างชาติ 3 คน และเจ้าหน้าที่ชาวไทยจำนวน 13 คน โดยทั้งหมดนั้นเป็นตัวแทนจาก 4 องค์กร คือ ภาษาดอเมริกัน/ สหพันธ์สภาภาษาชาติและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ ศูนย์ติดตามความช่วยเหลือจากภัยพิบัติ องค์การแพลน และองค์การเวิร์ล คอนเซิน ทีมโครงการได้สนทนาทั้งหมด 72 บทสนทนา กับประชาชนจำนวน 180 คน ภายในระยะเวลา 4 วันครึ่ง

บันทึกจากบริบทในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ

เมื่อเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2547 คลื่นยักษ์สึนามิได้ส่งผลกระทบมากใน 6 จังหวัดชายฝั่งอันดามันของประเทศไทย โดยได้คร่าชีวิตประชาชนกว่า 8,200 คน และมากกว่า 6,000 คนได้หายสาบสูญ แผนงานพัฒนาของสหประชาชาติ (UNDP) ได้ประมาณว่าประชาชนที่ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวน 120,000 คนต้องตกงาน และผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการประมงจำนวน 30,000 คนต้องสูญเสียแหล่งประกอบอาชีพ เด็กประมาณ 50,000 คนได้รับผลกระทบจากภัยสึนามิ และตามรายงานจากกระทรวงศึกษาธิการ เด็กประมาณ 1,480 คนต้องสูญเสียบิดาหรือมารดาหรือทั้งสองท่าน บ้านจำนวนเกือบ 5,000 หลังคาเรือน และเรือ 5,000 ลำสูญหายหรือถูกได้รับความเสียหาย และพื้นที่ทางการเกษตร 20,000,000 ตารางเมตรได้รับความเสียหาย

หลังจากเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติไม่นาน ความช่วยเหลือต่างๆจากทางรัฐบาลไทย และมูลนิธิของราชวงศ์ หน่วยงานท้องถิ่นและต่างประเทศ บริษัทและส่วนบุคคล ก็ได้หลั่งไหลเข้ามา หน่วยงานที่ช่วยเหลือด้านมนุษยชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐได้จัดตั้งค่ายพักชั่วคราวและแจกจ่ายเสื้อผ้า เงินสด และอาหาร โดยมีหน่วยงานระหว่างประเทศกว่า 150 หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานที่ช่วยเหลือด้านมนุษยชนขนาดใหญ่ไปจนถึงมูลนิธิที่มีพื้นฐานด้านความเชื่อความศรัทธาและหน่วยงานภาคเอกชน ได้จัดหาเงินทุนและความช่วยเหลือซึ่งรวมไปถึงการก่อสร้างที่พักอาศัย การสร้างและการแจกจ่ายเรือ การจัดตั้งกองทุนกู้ยืม และการฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมรายได้ เช่นเดียวกับการจัดหาทุนการศึกษาและการสนับสนุนเด็กกำพร้า มีคำถามที่มากมายเกี่ยวกับเรื่องโฉนดที่ดินและกรรมสิทธิ์ที่ดินสำหรับผู้ที่จับจองที่ดินโดยไม่มีใบจับจอง ส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อการก่อสร้างอาคารใหม่ในระยะการฟื้นฟู

สิ่งที่พวกเราได้รับฟัง

มีหลายคนอธิบายรายละเอียดของการช่วยเหลือด้านวัตถุที่แตกต่างกัน (อาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย เรือ และการช่วยเหลือทางการเงิน) ที่พวกเขาได้รับหรือรับรู้มาว่า หน่วยงานระหว่างประเทศจำนวนไม่น้อยที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยสึนามิ ในปัจจุบันนี้ได้ดำเนินปฏิบัติโครงการด้านการพัฒนาต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่น ในหลายๆครั้ง พวกเรายังได้รับฟังความคิดเห็นและทัศนคติมากมายในเรื่องคุณค่าของการฝึกอบรม และการให้ความรู้ที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมการดำรงชีวิตของประชาชนหรือการสอนพวกเขาเกี่ยวกับแนวทางใหม่ในการประกอบอาชีพ

1. “ผลดี” และการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานระหว่างประเทศ

ทุกคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากคลื่นสึนามิได้แสดงความรู้สึกขอบคุณสำหรับความสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศที่ได้หลั่งไหลเข้ามาภายหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ และสำหรับการช่วยเหลือที่พวกเขาได้รับทั้งโดยส่วนบุคคลและชุมชน

"ฉันเป็นผู้หญิงแก่อยู่ตัวคนเดียว รู้สึกดีใจได้รับความช่วยเหลือ พวกเราได้บ้านหลังใหญ่ขึ้น ได้รับความช่วยเหลือมากขึ้น และฟื้นตัวเร็วขึ้นอย่างนี้ บ้านของฉันตอนนี้ก็ดีขึ้นกว่าหลังเดิม" หญิงสูงวัยชาวมุสลิมในหมู่บ้านชาวประมงหมู่บ้านในไร่กล่าว

"ถ้าพวกเขาไม่มา ฉันก็คงจะไม่มีบ้าน

อาจจะเป็นคนไร้บ้านและอาจจะต้องทำงานหนักเป็นสามเท่าเพื่อหาเงินมาสร้างบ้านให้เหมือนเดิม"

หญิงสาวในหมู่บ้านชายฝั่งของบ้านแหลมป้อมที่ถูกทำลายโดยคลื่นยักษ์สึนามิกล่าว

"ความช่วยเหลือจากต่างประเทศในพื้นที่นี้ทำให้เกิดผลดี ความช่วยเหลือในระยะเร่งด่วนนั้นสำคัญมาก

เจ้าหน้าที่ต่างชาติด้านการแพทย์ได้ช่วยเหลือในการกู้และระบุตรวจสอบศพเหยื่อสึนามิ

พวกเขาใช้เทคนิคพิเศษทางนิติกรรมที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่มี หากไม่มีพวกเขาบ้านนี้เราคงยังต้องระบุตรวจสอบศพกันอยู่"

คุณครูสาวที่เคยอยู่ในวัดชั่วคราวที่มีการเก็บศพ เพื่อระบุเอกลักษณ์และฌาปนกิจกล่าว

"การช่วยเหลือครั้งนี้ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำหรับคนหลายคน แม้แต่พวกที่ไม่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ

หรือผู้ที่เกิดหลังเหตุการณ์สึนามิ และมันจะเป็นอย่างนี้ไปอีกนาน"

หญิงสาวให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียนและห้องสมุดที่ถูกสร้างใหม่หลังเหตุการณ์สึนามิ

ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านหนึ่งซึ่งหน่วยงานระหว่างประเทศได้สร้างบ้านใหม่ให้แก่ชุมชนเชื่อว่า

การช่วยเหลือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญกับชีวิตของพวกเขา

เขาเล่าว่ามันทำให้ความมั่นคงทางเศรษฐกิจในหมู่บ้านเข้มแข็งขึ้น

โดยการช่วยเจ้าของบ้านได้สร้างบ้านตนเองขึ้นมาใหม่รวมถึงการสร้างอาชีพ

เขาเห็นว่าชาวบ้านหมู่บ้านอื่นเลิกทำงานเพื่อรอรับความช่วยเหลือที่ได้มาอย่างฟรีๆ

นอกจากนี้กล่าวอย่างภาคภูมิใจอีกว่าในหมู่บ้านของเขาไม่มีใครสักคนที่เลิกทำงาน

ผู้คนมากมายได้เปรียบเทียบระหว่างความช่วยเหลือที่ได้รับจากองค์กรภายนอกและรัฐบาล

"ถ้าความช่วยเหลือ (จากภายนอก) ไม่เข้ามา มันอาจจะแย่กว่านี้ บางทีอาจจะไม่มีเรือสักลำ

พวกเราไม่ค่อยมั่นใจว่าผู้มีอำนาจความรับผิดชอบจะเข้ามาช่วยเหลือเรา"

"สิ่งที่ดีที่สุดคือการที่องค์กรพัฒนาเอกชนนั้นทำงานอย่างรวดเร็ว"

คำพูดเหล่านั้นนั้นเป็นสิ่งที่เราได้รับฟังมาหลายต่อหลายครั้งในการสนทนา

เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในคลินิกชุมชนชายฝั่งกำลังพิจารณาการขยายห้องรับคนไข้

ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนโดยหน่วยงานระหว่างประเทศที่เป็นการช่วยเหลือที่จะให้ประโยชน์ในระยะยาว

ผู้คนบางส่วนยังได้พูดถึงผลดีที่ชาวต่างชาติกลับมาในประเทศ

ทำให้เกิดการฟื้นฟูด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและประมงและเกษตรกรรมท้องถิ่น

ในหลายพื้นที่ ประชาชนได้บอกพวกเราว่าก่อนหน้าที่เกิดเหตุการณ์สึนามินั้นไม่เคยมีการประชุมหมู่บ้านเลย

แต่ในช่วงเวลาสองปีครึ่งที่ผ่านมาพวกเขาได้มีส่วนร่วมในการระบุความต้องการของชุมชนและส่วนบุคคล

ในหลายกรณีวิธีการตัดสินใจเหล่านี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองการทำงานของหน่วยงานระหว่างประเทศและหน่วยงาน

ท้องถิ่นในชุมชนของพวกเขา กรรมการหมู่บ้านเหล่านี้บางส่วนยังคงมีการพบปะพูดคุยกันอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและการครอบครองที่ดิน คุณครูในโรงเรียนหนึ่งได้บันทึกว่า ณ

วันนี้จำนวนของอาสาสมัครนั้นได้มีจำนวนมากขึ้น

เนื่องจากการมีส่วนร่วมของพวกเขาในการพยายามที่จะบรรเทาความเดือดร้อนซึ่งเกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและ

ระหว่างประเทศ

2. "กระบวนการที่ไม่ยุติธรรม" และความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นในชุมชน

ผู้คนมากมายพูดถึง “กระบวนการที่ไม่ยุติธรรม”
ของการให้ความช่วยเหลือที่มีส่งผลในแง่ลบต่อความสามัคคีในชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ประชาชนได้อภิปรายในรายละเอียดของประเด็นที่สำคัญ รวมไปถึงหัวข้อต่อไปนี้

1) ความไม่เสมอภาคในด้านคุณภาพและปริมาณของการช่วยเหลือ

ประชาชนส่วนหนึ่งอธิบายการที่บุคคลบางส่วนและชุมชนบางกลุ่มได้รับความช่วยเหลือที่มีคุณภาพดีกว่าหรือ “พิเศษ”
กว่าจากหน่วยงานระหว่างประเทศบางหน่วยงานเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นๆหรือหน่วยงานภาครัฐ
ทำให้เกิดการกล่าวอย่างติดตลกว่าโดยการยกเอาธรรมเนียมท้องถิ่นในการมีภรรยาหลายคนขึ้นมา
โดยเปรียบเทียบได้ว่าภรรยาคนแรกจะได้รับอภิสิทธิ์เสมอ
บางคนอธิบายว่าบ้านที่ได้รับการสร้างโดยใช้วัสดุที่มีคุณภาพดีกว่าและมีขนาดใหญ่กว่านั้นเป็น “บ้านภรรยาหลวง”
พวกเขาสงสัยว่าทำไมหน่วยงานเอกชนบางหน่วยงานสร้างบ้าน “ภรรยาน้อย”
และเอ่ยถึงอีกว่าบ้านที่สร้างโดยหน่วยงานภาครัฐนั้นเป็น “บ้านภรรยาที่สาม”
ในหลายกรณีทีมของพวกเราได้เห็นบ้านสามแบบนี้ตั้งอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันอีกด้วย

ชาวบ้านหลายคนได้เปรียบเทียบปริมาณความช่วยเหลือที่หมู่บ้านใกล้เคียงได้รับและผลกระทบที่มีต่อความสัมพันธ์ของพวกเขา

*“พวกเราเห็นหมู่บ้านมอร์แกน⁵ที่อยู่ถัดไป ได้รับความช่วยเหลือมากมาย แล้วพวกเราละ
มีความดิ่งเครียดระหว่างชุมชนของพวกเราเพราะสาเหตุนี้”* ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ใกล้กับชุมชนชาวประมงกล่าว

*“มันเป็นความจริงที่พวกเราไม่ได้รับผลกระทบและพวกเราสามารถฟื้นตัวด้วยตัวเราเองซึ่งพวกเราทำอย่างนั้น
พวกเราไม่ได้ร้องขออะไรเพิ่มเติม
แต่พวกเราแค่คิดว่ามันไม่ยุติธรรมที่ผู้คนที่อยู่ห่างไกลจากชายฝั่งทะเลได้รับการช่วยเหลือมากมาย
ถ้าพวกเขาไม่ได้รับความช่วยเหลือเหมือนพวกเรา นั่นถึงจะเรียกว่ายุติธรรม
พวกเราไม่สามารถไปโกรธพวกเขาได้แต่ลึกๆแล้วพวกเรารู้ว่ามันไม่ถูกต้อง”*
สมาชิกในครอบครัวหนึ่งจากชุมชนที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆกล่าว

2) ใครที่ได้รับความช่วยเหลือ

มีคำวิจารณ์มากมายเนื่องจากการที่ชาวบ้านบางคนและหมู่บ้านบางแห่งได้รับความช่วยเหลือ “พิเศษ” หรือ ความช่วยเหลือ
“ที่ไม่สมควรได้รับ” อันเนื่องมาจากการทุจริตและการใช้เส้นสายของพวกเขากับผู้นำท้องถิ่น หรือผู้มีอำนาจในระดับอำเภอ

*“มีชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลืออะไรเลย และก็มีพวกที่ได้รับความผลประโยชน์อย่างทุจริต
ทำให้มีความดิ่งเครียดและความขัดแย้งเกิดขึ้น ชุมชนของเราจึงไม่เป็นเหมือนเมื่อก่อน”*
ภรรยาชาวประมงในหมู่บ้านแห่งหนึ่งของอำเภอครบุรีกล่าว

ผู้คนแสดงความผิดหวังของการไม่ซื่อสัตย์และการฉ้อฉลที่ตามมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ความสามัคคีในชุมชน

*“มันน่าเศร้าที่ความกรุณาและความช่วยเหลือเหล่านี้จากภายนอกส่งผลเสียกับคนของเรา
มีความดิ่งเครียดและความขัดแย้งปรากฏขึ้นระหว่างบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยสินามิกับบุคคลที่พยายามหาผลประโยชน์จ
จากการช่วยเหลืออย่างไม่ยุติธรรม แม้แต่ชาวบ้านที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน
ที่เคยเป็นเพื่อนบ้านกันมาก่อนนั้นยังมีความขัดแย้งกันเพราะพวกเขาคิดว่าต่างฝ่ายได้รับผลประโยชน์มาอย่างไม่ยุติธรรมหรือม
ากจนเกินไป”* คุณครูในโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งเป็นบ้านพักของเด็กกำพร้าและเด็กที่ด้อยโอกาสกล่าว

⁵ชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมือง เช่นชาวมอร์แกนซึ่งมีวิถีชีวิตแทบทั้งหมดขึ้นอยู่กับประมง
และชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติสินามิ

ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้บอกกล่าวว่าเขาได้รับการติดต่อจากหน่วยงานภาคเอกชนหลายหน่วยงาน แต่ได้ปฏิเสธความช่วยเหลือไปหลายครั้ง เพราะเขาไม่ต้องการรับมือกับปัญหาความขัดแย้งที่เขามั่นใจว่าจะเกิดขึ้นตามมา ผู้หญิงคนหนึ่งที่ได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ได้บอกเราว่าเธอคิดว่าหน่วยงานระหว่างประเทศนั้นมีความยุติธรรมมากกว่าหน่วยงานภาครัฐ เพราะว่าพวกเขาไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทน

ในทางตรงกันข้ามเธอต้องจ่ายสินบนเพื่อที่จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีอำนาจในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามผู้คนมากมายกังวลว่าหน่วยงานระหว่างประเทศไม่ได้พยายามมากนักที่จะหลีกเลี่ยงการทุจริตในด้านโครงสร้างการตัดสินใจในท้องถิ่น

"พวกเราไม่ชอบที่หน่วยงานเอกชนได้รับรายชื่อจากผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นคนที่แนะนำว่าบ้านหลังไหนควรได้รับการสร้างใหม่ก่อน พวกเราเห็นบ้านบางหลังที่ถูกสร้างใหม่แต่แรก ทั้งๆที่ไม่ได้ถูกทำลายทิ้งหลัง คุณควรคำนึงเรื่องเวลามากกว่านี้ เมื่อคุณเป็นผู้นำความช่วยเหลือมา อะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นอันดับแรก ต่อมาคืออะไร และอะไรที่ควรมาเป็นลำดับสุดท้าย มันควรมีการวางแผนที่ดีกว่านี้" สามีและภรรยาผู้สร้างบ้านใหม่ด้วยตนเองกล่าว

"คุณจำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงก่อนที่จะแจกจ่ายความช่วยเหลือและตัดสินใจว่าใครที่คุณควรจะทำางานด้วย หากว่าคุณมอบความช่วยเหลือผ่านทางผู้ใหญ่บ้านและเขาเป็นคนที่ซื่อสัตย์นั้นก็จะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และตรงตามที่คุณตั้งใจไว้ แต่ถ้าหากว่าเขาเป็นคนที่ไม่ซื่อสัตย์นั้นก็จะทำให้การจัดการช่วยเหลือให้โทษมากกว่าคุณ" พระสงฆ์รูปหนึ่งในวัดแห่งหนึ่ง อำเภอครบุรีกล่าว

"คุณควรพิจารณาวิธีการให้ความช่วยเหลือของคุณและให้แก่ใคร พวกเรารู้จักชาวประมงที่สูญเสียเรือตอนเกิดสึนามิแต่กลับไม่ได้แม้แต่เรือลำเล็กๆมาทดแทน แต่มีชาวบ้านที่อาศัยอยู่บนเขาและไม่เคยทำประมงมาก่อนในชีวิตและได้รับเรือลำใหญ่จากหน่วยงานภาคเอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ และปัจจุบันพวกเขาใช้เรือเหล่านี้เป็นเครื่องตกแต่งบ้านเท่านั้น" หญิงสาวชาวประมงสองคน ซึ่งมีอาชีพขายปลาในตลาดตะกั่วปากกล่าว

"คุณควรให้ความเคารพและแน่นอนต้องรู้จักของทางที่เหมาะสมและนำเอาข้อมูลที่อำเภอมีอยู่มาใช้ แต่อย่าให้เงินหรือสิ่งของแก่เจ้าหน้าที่ที่อำเภอ ถ้าหากว่าคุณต้องการแจกจ่ายผ่านทางภาครัฐ ควรให้เฉพาะอาหารและยารักษาโรค สิ่งเหล่านี้เป็นของที่หมดอายุอย่างรวดเร็วทำให้ไม่สามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้ แต่อย่าให้เป็นเงินสด ผมคิดว่ามันจะทำให้การทุจริตยิ่งแย่งเข้าไปกันใหญ่" พ่อค้าในตลาดสดบางเนียงกล่าว

ชาวบ้านบางคนพูดถึงเรื่องการ "ไม่มีตัวตน" ในการได้รับความช่วยเหลือของหน่วยงานระหว่างประเทศ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการในเกณฑ์การคัดเลือกเลือกที่ "ไม่ยุติธรรม" ที่จัดโดยหน่วยงานทั้งภาคเอกชน และ/หรือหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งรวมไปถึงบุคคลเหล่านี้

- ผู้ที่ครอบครองที่ดินโดยไม่มีใบอนุญาตและผู้คนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านหรือที่ดิน
- แรงงานต่างด้าวชาวพม่าผู้ที่ไม่มีเอกสารทางกฎหมายหรือบัตรประจำตัวต่างด้าวที่ออกให้โดยภาครัฐ
- ผู้เช่าหรือสมาชิกครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับญาติ
- ชาวประมงบางคนที่ไม่ม่เอกสารในการแสดงความเป็นเจ้าของเรือ
- เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะผู้ที่ทำธุรกิจบนพื้นที่ให้เช่า

ยกตัวอย่างเช่น

เจ้าของร้านค้าแห่งหนึ่งซึ่งทำธุรกิจอยู่บนอาคารที่เช่าไว้ได้บอกกับเราว่าเจ้าของอาคารพาณิชย์ได้แสดงเอกสารและได้รับความช่วยเหลือสำหรับการซ่อมแซมอาคารแต่กลับไม่เคยมาซ่อมแซมเลย

เจ้าของร้านค้านี้ต้องจ่ายค่าเช่าในช่วงเดือนที่ไม่สามารถเปิดทำการได้ย้อนหลังและซ่อมแซมตัวอาคารด้วยตนเองโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารและเพื่อน เธอได้รับแจ้งว่าในฐานะผู้เช่า

เธอไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการขอกู้ยืมกองทุนเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยของรัฐบาลหรือไม่สามารถได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศที่ได้จัดสรรไว้สำหรับเจ้าของธุรกิจเท่านั้น

แรงงานต่างด้าวชาวพม่าและครอบครัวก็ถูกมองข้ามและไม่ได้รับความช่วยเหลือเนื่องจากสถานะทางกฎหมายที่ไม่มีใครให้ความสำคัญและถูกยับยั้งโดยรัฐบาล ชาวต่างด้าวสัญชาติพม่าหลายคนที่เราได้พูดคุยด้วยนั้น จำได้ว่ามีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศเข้ามาสำรวจประเมินสถานการณ์ แต่พวกเขาก็บอกต่ออีกว่ามีเพียงไม่กี่องค์กรเท่านั้นที่ย้อนกลับมา พวกเขาได้สรุปเหตุผลที่องค์กรเหล่านั้นไม่กลับมาว่าก็คือ "เพราะว่าพวกเราไม่มีบัตรประชาชนและรัฐบาลไม่ต้องการให้ใครมาช่วยพวกเรา" พวกเรายังได้รับฟังคำบอกเล่าเรื่องของครอบครัวทั้งที่ซ่อนตัวอยู่ในหุบเขาเป็นเวลาหลายสัปดาห์ด้วยความกลัวว่าพวกเขาจะถูกจับกุมและ/หรือ เนรเทศให้ออกนอกประเทศไทย หากว่าพวกเขาเข้าไปขอสิ่งของบรรเทาทุกข์ในที่พักชั่วคราว ในกรณีนี้ชุมชนนี้ได้รับการช่วยเหลือ ชาวพม่าได้อธิบายว่ามีความแตกต่างอย่างมาก ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณของความช่วยเหลือจากการสังเกตเพื่อนบ้านที่อยู่หมู่บ้านพบว่าคนไทยมักจะได้รับความสะดวกและช่วยเหลือที่มากกว่า

3) กระบวนการคัดเลือก

บางชุมชนที่ได้รับความช่วยเหลือนั้นมองว่า กระบวนการคัดเลือกผู้ที่จะได้รับการช่วยเหลือที่หน่วยงานระหว่างประเทศและหน่วยงานภาครัฐบางแห่งนำมาใช้ ถูกมองว่าเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม ในหมู่บ้านมอร์แกนแห่งหนึ่ง (กลุ่มชนพื้นเมือง) ผู้คนพอใจกับความช่วยเหลือที่พวกเขาได้รับแต่ก็ยังมี การพูดถึงกระบวนการคัดเลือกที่ทำให้เกิดปัญหาในชุมชนเหล่านั้น พวกเขาต้องการ "กระบวนการที่ยุติธรรม" โดยการสุ่มเลือกรายชื่อชาวบ้านเพื่อกำหนดผู้ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่พิกอาศัยที่มีจำนวนจำกัด แต่เจ้าหน้าที่ขององค์กรกลับเป็นผู้ที่เลือกคนที่จะได้รับบ้านเหล่านั้น ชาวบ้านมอร์แกนไม่ชอบกระบวนการนี้ผู้นำในท้องถิ่นของพวกเขาได้ให้ข้อมูลว่าได้เกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในหมู่บ้าน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เขาคิดว่าความสามัคคีในหมู่บ้านลดน้อยลง ไม่มีการทานอาหารร่วมกันเหมือนที่ผ่านมามากแล้ว เขายังกล่าวเพิ่มเติมอีกด้วยว่า "การคัดเลือกที่ไม่ยุติธรรม" และขนาดที่เล็กลงกว่าเดิมของบ้านหลังใหม่นั้นก่อให้เกิดการแยกย้ายและการพลัดพรากของครอบครัว ซึ่งส่งผลการไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนและครอบครัวอีกด้วย

4) การแข่งขันและการแตกแยกในชุมชน

พระสงฆ์รูปหนึ่งได้วาดแผนผังหลายแบบเพื่อที่จะอธิบายทัศนคติของท่านและผลกระทบของความตึงเครียดในชุมชน เพื่อชี้ให้เห็นว่าบ่อยครั้งที่หน่วยงานระหว่างประเทศ หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐของไทยไม่ได้ประสานงานกันในขณะที่ทำงานในพื้นที่เดียวกัน ในความคิดเห็นของท่าน ชุมชนเป็นฝ่ายรับการเข้ามาเยี่ยมเยียนในพื้นที่จากหลายฝ่าย ทั้งผู้ที่ทำงานด้านความช่วยเหลือ การประเมิน การอธิบาย คำสัญญา และการแจกจ่าย ซึ่งคนเหล่านี้ได้เข้ามาในรูปแบบและวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน ในการทำงานกับผู้ที่ได้รับผลกระทบและแทบจะไม่ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและกันเลย

ยกตัวอย่างเช่น ในหมู่บ้านเดียวกัน หน่วยงานบางหน่วยงานเลือกที่จะติดต่อกับผู้ใหญ่บ้าน ในขณะที่หน่วยงานอื่นมุ่งเป้าไปที่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หน่วยงานบางหน่วยงานเสนอความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยที่จะต้องแบ่งแยกครอบครัวให้มีขนาดเล็กลง เป็นรูปแบบครอบครัวเดี่ยว พระสงฆ์รูปนั้นยังได้โต้แย้งว่าการเสนอความช่วยเหลือโดยมีผู้ปฏิบัติที่หลากหลายก่อให้เกิดการแข่งขัน การแตกแยกซึ่งท่านใช้คำว่า "การถดถอนจิตวิญญาณของความเป็นชุมชน" เพราะสมาชิกครอบครัวและเพื่อนบ้านต้องทำงานกับ "โครงการ" ที่หลายโครงการ และได้รับผลประโยชน์จากหลายองค์กร ท่านได้กล่าวโดยสรุปว่า

"ควรจะจัดสรรความช่วยเหลือโดยยึดหลักทฤษฎีทางปรัชญาและมุ่งเป้าไปที่ชุมชนใกล้เคียงทั้งหมดและไม่ควรสนับสนุนชุมชนใดชุมชนหนึ่งมากกว่ากัน"

หญิงสาวคนหนึ่งแสดงความข้องใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับที่น้อยมากในการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านของเธอ

"ไม่มีใครอยากเป็นกรรมการเพราะว่าความตึงเครียดในการแจกจ่ายและความอิจฉาริษยา ทำให้เกิดความรู้สึกในแง่ลบ มีแต่คนหน้าใหม่ๆ ในชุมชน ไม่มีจิตวิญญาณของชุมชน มีแต่ความว่างเปล่า"

พระสงฆ์อีกหนึ่งรูปกล่าวว่าท่านได้เห็น"ประชาชนและมูลนิธิ" ที่นับถือศาสนาคริสต์ที่พยายามให้ชาวบ้านเปลี่ยนศาสนา ท่านแลเห็นว่านี่เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในชุมชนที่ได้รับผลประโยชน์จากการช่วยเหลือโดยการเข้าโบสถ์และกลุ่มคนที่ตัดสินใจที่จะอยู่ห่างๆ

เสียงสะท้อนของทีมผู้รับฟัง

สมาชิกทีมผู้รับฟังยอมรับว่าพวกเขาถูกทำร้ายจากหน้าที่ที่ต้องให้ความช่วยเหลือหลังภัยพิบัติสึนามิในด้านการอุปถัมภ์มากกว่าการเน้นในด้านความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรมและความสัมพันธ์ในชุมชน

โดยผู้คนมากมายพูดถึงประเด็นของความไม่เสมอภาคทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ

ซึ่งก่อให้เกิดความตึงเครียดและประเด็นเหล่านี้ต้องได้รับความสนใจต่อไปอีก สมาชิกทีมคนหนึ่งได้กล่าวว่า

"กองทัพ"ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคเอกชน หรือ "กองทัพ" ซึ่งมาถึงทันทีหลังเกิดภัยสึนามิ

มีทั้งหน่วยงานที่มีทั้งแหล่งทรัพยากร และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในสาขาต่างๆครบครัน เช่นการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน หรือการก่อสร้างที่อยู่อาศัย และหน่วยงานอื่นๆที่มีความตั้งใจที่ดี

แต่มีทรัพยากรน้อยกว่าและอาจกล่าวได้ว่ามีประสบการณ์น้อยกว่าในพื้นที่และในด้านงานมนุษยชน

ดังนั้นสิ่งที่ได้เสนอให้แก่ชุมชนจึงไม่เท่าเทียมกันตั้งแต่เริ่มต้น

ขณะที่ความพยายามในการบรรเทาทุกข์แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบต้องเป็นไปอย่างความเร่งด่วนและความเห็นใจ

สมาชิกของทีมผู้รับฟังหลายคนโต้แย้งว่าถ้าหากหน่วยงานไม่มีความรู้ความชำนาญก็ไม่ควรที่จะเข้ามาทำงานแม้ว่าจะทำให้มีทรัพยากรต่างๆเพิ่มขึ้นก็ตาม

ทีมผู้รับฟังได้อภิปรายเชิงเปรียบเทียบคุณค่าของการสนับสนุน และ/หรือ

การสร้างประโยชน์แก่ชุมชนเพื่อลดความแก่งแย่งแข่งขันและความตึงเครียดระหว่างบุคคล

ว่าการทิ้งประโยชน์ของชุมชนไว้เบื้องหลังนั้นไม่ได้แปลว่าจะก่อให้เกิดความสามัคคีในสมาชิกชุมชนและทำให้พวกเขาเข้มแข็งขึ้นหรือแสดงให้เห็นถึงความต้องการของแต่ละบุคคลได้ การเข้าหาชุมชนโดย

ให้ความสำคัญแก่การสร้างควมไว้วางใจมากขึ้นเป็นสิ่งจำเป็น

และควรรวมการรับฟังความคิดเห็นและการสนทนาแบบเปิดกับชุมชนระหว่างขั้นตอนการคัดเลือกและระยะการดำเนินงานปฏิบัติ

การเอาใจด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ให้ความช่วยเหลือต้องมีทักษะที่ดีและอุทิศตนเพื่อช่วยและกระตุ้นให้เกิดการรับฟังความคิดเห็น ปกป้องความขัดแย้งในชุมชนและอุทิศตนในการสร้างความสัมพันธ์

ทีมผู้รับฟังได้อภิปรายว่าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานระหว่างประเทศไม่ค่อยมีทักษะเหล่านี้

แต่ทักษะเหล่านี้ควรจะเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานด้านการฟื้นฟูภัยพิบัติและการพัฒนาในระยะยาว

3. ผลอันไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากความช่วยเหลือ : ทำให้ชาวบ้านบางคนซีเกียจและต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น

ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ ผู้ที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ชุมชน และผู้นำศาสนา คุณครูและเจ้าหน้าที่ ได้แสดงความกังวลที่ชาวบ้านที่ได้รับความช่วยเหลือต้องคอยพึ่งคนอื่น และ "ซีเกียจ" เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือมาอย่าง "ฟรีๆ" อย่างเช่นในหลายๆกรณี ผู้คนกล่าวว่าหน่วยงานระหว่างประเทศบางหน่วยงานนั้นเอื้อเฟื้อมากเกินไป และพวกเขาได้รับความช่วยเหลือมากเกินไป

"ชาวบ้านหลายคนไปหาเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนและเอาแต่ ขอ ขอ แล้วก็ขอ สิ่งซึ่งต้องการมีแค่บ้านสักหลัง และหลังคาคุ้มหัว และหนทางที่จะหาเงินอีกครั้งเพื่อที่ฉันจะได้พึ่งตนเองและเลี้ยงครอบครัว หลายคนกลายเป็นคนละโมภ และฉันคิดว่าความช่วยเหลือไม่ใช่สิ่งที่ดีสำหรับบางคน" หญิงสาวนางหนึ่งที่อยู่พวยพวยอยู่ในหมู่บ้านใหม่กล่าว

"มันเป็นสิ่งดีที่พวกเขา来帮助ผู้คนที่เดือดร้อนจริงๆ

สิ่งที่เลวร้ายคือการช่วยเหลือทำให้คนกลายเป็นคนขี้เกียจและพวกเขาเริ่มที่จะรอที่จะได้รับความช่วยเหลือและหยุดช่วยเหลือตนเอง" แม่ค้าสองคนซึ่งขายปลาอยู่ที่ตลาดตะกั่วปากกล่าว

"การช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในด้านวิถีชีวิตในชุมชนท้องถิ่นนั้น

หน่วยงานระหว่างประเทศมากมายจัดสรรเงินกู้และเงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้คนที่เดือดร้อน

การช่วยเหลือเป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้คนที่ต้องการพึ่งตนเองได้

แต่พวกเราเห็นและได้ยินมาว่าชาวบ้านหลายคนหยุดทำงานทั้งหมดและนั่งคอยการช่วยเหลือที่ได้รับมาอย่างฟรีๆ

ซึ่งนี่ทำให้คนเกิดความขี้เกียจและทำให้ไม่ทำงานที่ทำอยู่เป็นประจำ

บางคนกลายเป็นผู้มีประสพการณ์และฉลาดหลักแหลมโดยการ "เดินสาย" เพื่อรับความช่วยเหลือ ที่ทำให้ได้รับของมากกว่า"

คุณครูในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่ดูแลเด็กกำพร้าและเด็กผู้ด้อยโอกาสกล่าว

"หน่วยงานระหว่างประเทศไม่ควรจะหมกมุ่นกับการรายงานจำนวนตัวเลข ทำให้ไม่มองผลกระทบในระยะยาว

ชาวบ้านกำลังกลายเป็นคนเกียจคร้านและหวังพึ่งแต่ความช่วยเหลือมากเกินไป"

เจ้าหน้าที่ฝ่ายการพัฒนาในสำนักงานท้องถิ่นของอำเภอแห่งหนึ่งกล่าว

"ชาวบ้านที่ได้รับการช่วยเหลือเยอะจะยิ่งหวังมากขึ้นไปอีกและไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะหยุด พวกเขาหยุดทำงาน

ตอนนี้พวกเขาเริ่มรู้ว่าหน่วยงานระหว่างประเทศลดการให้ความช่วยเหลือหรือกำลังออกจากพื้นที่พร้อมๆกัน

พวกเขาก็เลยเริ่มทำสวนและหางานทำอีกครั้ง" เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลกล่าว

"ความช่วยเหลือมีมากเกินไปและเร็วเกินไป และหน่วยงานระหว่างประเทศควรจะแจกจ่ายสิ่งของให้ช้าลงกว่าที่เป็นมา

ควรให้ชาวบ้านช่วยเหลือตนเองก่อนและขอและยอมรับการช่วยเหลือเมื่อพวกเขาช่วยเหลือตนเองไม่ได้จริงๆ

การให้ที่ง่ายเกินไปนั้นทำให้พวกเขาเป็นเหมือนขอทาน

ชาวบ้านบางคนได้รับมากเกินไปที่จะมาหยุดคิดถึงคุณค่าของสิ่งของทั้งหมดที่ได้รับ

เมื่อคนได้รับความช่วยเหลือเพียงพอแล้ว พวกเขาก็ควรที่ปฏิเสธและขอบคุณ" เจ้าหน้าที่ตำรวจในเมืองกล่าว

เจ้าหน้าที่ตำรวจคนเดิมได้กล่าวอีกว่าผลกระทบแง่ลบที่เกิดจากความไม่ตั้งใจจากการเพิ่มขึ้นของวัตถุสิ่งของที่เข้ามาจากภายนอกทำให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น

"เพราะว่ามีของให้ขโมยมากขึ้น" เขายังแนะนำอีกว่า

"ควรมุ่งเน้นความช่วยเหลือที่มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นและควรจะฝึกอบรมชาวบ้านมากกว่าการให้สิ่งของฟรีๆ

ตอนนี้มีการให้ความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าการสร้างศักยภาพและสนับสนุนด้านการศึกษา ถ้าหากมีสินามิอีกครั้ง

สิ่งของวัตถุเหล่านี้ก็จะสูญหายไปแต่การศึกษาจะยังคงอยู่"

"หน่วยงานควรจะเข้ามาหลังภัยพิบัติครั้งใหญ่ แต่ควรหลีกเลี่ยงการสร้างความคิดพึ่งผู้อื่นเพียงฝ่ายเดียวให้แก่ชาวบ้าน

ไม่ควรเข้ามาหากเป็นภัยพิบัติเล็กๆน้อยๆและพยายามอย่าอยู่แจกจ่ายสิ่งของเล็กๆน้อยๆในระยะเวลานาน

ควรจะเข้ามาและวิเคราะห์ความจำเป็นก่อนที่จะจัดหาสิ่งของให้ บ่อยครั้งที่คุณเข้ามาแจกจ่ายสิ่งของก่อนที่จะวิเคราะห์

ของเล็กน้อยอย่างยารักษาโรคและอาหารควรเป็นสิ่งที่จัดหาให้ทันเวลาที่หลังเกิดวิกฤตการณ์

เพื่อช่วยให้คนมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ แต่ที่อยู่อาศัยและเรือควรจะใช้เวลาวិเคราะห์และเข้าใจว่าอะไรที่จำเป็น

ผมคิดว่าคุณควรจะให้ความสนใจเรื่องการสร้างอาชีพเป็นอันดับแรก ช่วยให้ชาวบ้านได้สิ่งที่สามารถนำมาใช้หารายได้

เพราะพวกเขาสามารถสร้างสิ่งอื่นใหม่ได้ด้วยตัวพวกเขาเอง เหมือนกับที่ผมทำ"

เจ้าของร้านขายของชำผู้ที่ได้รับเงินกู้เล็กน้อยในการสร้างธุรกิจของเขาขึ้นมาใหม่กล่าว

"ความช่วยเหลือหลังเกิดสินามินั้นดีสำหรับการพัฒนาด้านวัตถุ แต่ทำให้จิตใจและจิตสำนึกในการพึ่งพาตนเองลดลง"

พระสงฆ์รูปหนึ่ง ในอำเภอครุบุรีกล่าว

"ชาวบ้านกลายเป็นคนเกียจคร้าน พวกเขากลับมาที่วัดและมาขอความช่วยเหลือ หน่วยงานนั้นได้ช่วยเหลือเป็นอย่างดี แต่เมื่อใดที่คุณเริ่มให้สิ่งของแก่พวกเขา พวกเขาก็จะยิ่งอยากได้มากขึ้นและมากขึ้นไปอีก คนของเราเองควรจะรู้จักพึ่งพาและช่วยเหลือตนเองมากขึ้น ไม่ใช่รอหวังแต่ความช่วยเหลือ คนไทยและคนต่างชาตินั้นคิดต่างกัน นั่นคือสาเหตุที่เราจำเป็นต้องมีการสื่อสารต่อกันที่ดีขึ้น หน่วยงานควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากกว่านี้และไม่ได้เพียงแต่จัดหาความช่วยเหลือเท่านั้น แต่ต้องช่วยให้เกิดความยั่งยืนและอย่าให้ความคาดหวังแก่ชาวบ้านว่าหน่วยงานจะอยู่ให้ความช่วยเหลือที่นี้ตลอดเวลา คนเราควรจะช่วยเหลือตนเองและไม่รอเพียงแต่การช่วยเหลือจากชาวต่างชาติ หน่วยงานระหว่างประเทศควรหยุดให้ความช่วยเหลือในได้แล้ว เพราะพวกเขาพวกเขาไม่ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใดๆอีกต่อไป แต่กำลังเปลี่ยนวิธีการคิดของชาวบ้านและสร้างความคิดที่จะต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น" พระสงฆ์รูปหนึ่งของวัดท้องถิ่นแห่งหนึ่งกล่าว

เรื่องของการพึ่งพาตนเอง

ในทางตรงกันข้ามกับข้อสังเกตด้านบนในเรื่องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกทำให้การพึ่งพาผู้อื่นเพิ่มขึ้น พวกเรายังได้รับฟังเรื่องของการพึ่งพาตนเองอีกหลายเรื่อง ผู้คนหลากหลายที่บอกกับพวกเราถึงวิธีที่พวกเขาซ่อมแซมทรัพย์สินที่ถูกทำลายและวิธีชีวิตด้วยความช่วยเหลือเล็กน้อยหรือไม่มีความช่วยเหลือภายนอกเลย หญิงชาวประมงคนหนึ่งผู้เริ่มทำธุรกิจของเธอเองบอกพวกเราว่า

"ฉันยุ่งมากที่จะพยายามซ่อมแซมของของฉัน และพยายามที่จะมีชีวิตอยู่ และไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับองค์กรหรือหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเหล่านี้เลย จนกระทั่งผ่านมาระยะหนึ่ง" เมื่อถูกถามว่าเธอจะขอความช่วยเหลือหน่วยงานภายนอกหากเกิดเหตุการณ์อย่างนี้อีกในอนาคตหรือไม่ เธอตอบว่า"ไม่ ฉันจะไม่ขอความช่วยเหลือ ฉันว่าทุกคนควรพยายามช่วยตัวเองก่อนที่จะเสาะหาความช่วยเหลือ"

ชาวประมงอีกคนหนึ่งบอกกับพวกเราว่า "แม้ว่าหน่วยงานระหว่างประเทศจะเอาเรือมาให้ฉันตอนนี้ฟรีๆ ฉันก็จะไม่เอา ถ้าไม่ฉันจะต้องมีเรือสองลำในเมื่อฉันก็อยู่คนเดียว ถึงแม้ว่ามันจะยากแต่ฉันก็กู้เงินมาเพื่อต่อเรือของตัวเอง"

คนเหล่านี้ได้ใช้เรื่องราวของพวกเขาในการสนับสนุนข้อคิดเห็นในด้านความช่วยเหลือว่าควรจะให้ความช่วยเหลือโดยส่งเสริมในสิ่งที่ประชาชนสามารถที่จะทำให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

เสียงสะท้อนของทีมผู้รับฟัง

สมาชิกทีมรับฟังเสนอแนะว่าความช่วยเหลือควรจะมีแนวโน้มไปที่การสร้างและสนับสนุนศักยภาพของท้องถิ่นและการพึ่งพาตนเองไม่ใช่ทำให้มันอ่อนแอลง ถึงแม้จะอยู่ในช่วงการบรรเทาทุกข์และการฟื้นฟูก็ตาม สมาชิกในทีมบางคนเชื่อว่าการให้ความสนใจด้านการฝึกอบรมเพื่อสร้างศักยภาพ และการพัฒนาในระยะยาวมากขึ้นจะส่งผลให้การพึ่งพาผู้อื่นนั้นลดลง สมาชิกในทีมยังได้แสดงความเห็นต่อการพึ่งพาผู้อื่นว่าเกิดขึ้นในระยะเวลาด้านหลังเหตุการณ์เ็นามิ

ซึ่งสมาชิกและชุมชนเห็นตรงกันว่านี่เป็นผลด้านลบของการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ คำวิจารณ์ที่ได้ยินเรื่อง "หน่วยงานพัฒนาเอกชนให้มากและง่ายเกินไป" และ "มีหน่วยงานที่ความช่วยเหลือมากเกินไป"

ถือเป็นปัญหาและสมควรได้รับการเอาใจใส่

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำวิจารณ์เช่นนี้มาจากการพูดคุยกับผู้ที่สร้างชีวิตใหม่ด้วยตนเอง

ซึ่งบ่อยครั้งจะอยู่ในชุมชนที่ได้รับความช่วยเหลืออย่างมาก

4. การเปลี่ยนแปลง "วิถีชีวิต" ของประชาชน

ชาวบ้านได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชีวิตและอาชีพที่เกิดขึ้นจากคลื่นสึนามิและความช่วยเหลือและการฟื้นฟูต่างๆ การเปลี่ยนแปลงของ "วิถีชีวิต" หมายถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับบางคน แต่อีกหลายๆกลับมีความคิดที่ต่างออกไป คนการเปลี่ยนแปลงสำคัญบางอย่างของวิถีชีวิต เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานของชาวบ้านและชุมชน ผู้คนกล่าวว่าพวกเขา "มีชีวิตหน้ามือเป็นหลังมือ" หลังจากการย้ายไปอยู่ที่ใหม่ อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหม่และมีเพื่อนบ้านใหม่

การส่งเด็ก ๆ ไปโรงเรียนใหม่ และการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนใหม่และอาชีพใหม่

คนเหล่านี้ต้องการย้ายออกจากที่ชายฝั่งเนื่องจากกลัวภัยพิบัติในอนาคตพึงพอใจกับบ้านที่ถูกสร้างในที่แห่งใหม่ ในขณะที่อีกหลายคนที่ต้องย้ายที่อยู่เพราะปัญหาเรื่องความเป็นเจ้าของที่ดินและกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นไม่ค่อยพอใจ

ชาวบ้านบางคนหิบบกข้อกังวลใจเกี่ยวกับความช่วยเหลือด้านจิตใจที่ไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบทางจิตใจ เป็นอย่างมากและต้องการความช่วยเหลือทางด้านนี้

พวกเราได้รับฟังจากผู้คนมากมายว่าการช่วยเหลือบางประเภทมีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจของประชาชนที่จะเปลี่ยนวิธีการ

หารายได้ของพวกเขา ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งเล่าว่าผลกระทบของการช่วยเหลือที่พวกเขาได้รับ คือกล่าวได้ว่า

ก่อนที่จะเกิดสึนามิพวกเขาเคยทำงานใช้แรงงาน

แต่หลังจากที่พวกเขาได้รับเรือจากหน่วยงานระหว่างประเทศและก็รู้สึกว่าคุณบังคับให้เปลี่ยนอาชีพมาเป็นชาวประมง

ซึ่งทำให้มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นระหว่างชาวประมงที่มีอยู่ดั้งเดิมในพื้นที่ และท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

"เรามีเรือมากเกินไปและมีคนหรือจุดจับปลาไม่มากพอที่ มันเป็นปัญหามาก"

หนึ่งในชาวประมงดั้งเดิมในพื้นที่เดียวกันกล่าวไว้ว่า

"ผมคิดว่ามีเรือมากกว่าปลา"

ในชุมชนอื่นๆ

ผู้คนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากสึนามิได้รับแจกเรือและพวกเขาบอกว่าทำเรือที่ว่างไม่เพียงพอสำหรับเรือที่พวกเขาได้รับ

"มันมีมากเกินไปจนความจำเป็น เรือบางลำไม่ได้ใช้เลยด้วยซ้ำไป"

ข้าราชการในอำเภอแห่งหนึ่งในอีกพื้นที่หนึ่งได้หิบบกข้อกังวลที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับความช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพ

ที่ไม่เหมาะสมหลังจากที่การช่วยเหลือระยะฉุกเฉินจบลงว่า

หน่วยงานระหว่างประเทศเสนอแนะโอกาสด้านการฝึกอบรมทักษะที่หลากหลายและการสร้าง "อาชีพใหม่"

ชาวบ้านไม่แน่ใจว่าควรจะทำอะไรและคิดว่าความเป็นชาวประมงจะนำรายได้มาให้ เขายังได้กล่าวอีกว่า

"ไม่มีปลาเพียงพอที่จะให้ทุกคนนำมาเป็นรายได้"

ครอบครัวมอร์แกนมากมายได้รับเรือที่มีขนาดใหญ่กว่าที่เคยใช้ก่อนสึนามิ

ความทรงจำของพวกเขาเกี่ยวกับการเสนอความช่วยเหลือคือ

"พวกเขามาถามแค่ "คุณอยากได้อะไร" พวกเราก็ตอบไปว่า "เรือ" พวกเขาเอาเรือผิดชนิดมาให้เรา ใหญ่เกินไป

แพงเกินไป และพวกเขาก็ใช้หาปลาไม่ได้

พวกเขาควรจะถามความคิดเห็นของเราเพราะมันเป็นการสูญเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์ และน่าจะเอาไปใช้อย่างอื่นที่ดีกว่า"

สมาชิกทีมผู้รับฟังหลายคนเห็นเรือหลายลำ "จอด" อยู่ใกล้บ้านของชาวบ้าน บางครอบครัวก็ใช้เรือเหล่านั้นเป็นที่ปลูกดอกไม้

คนมากมายที่อยู่นอกหมู่บ้านชาวมอร์แกนได้บอกเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชีวิตของชาวมอร์แกน

กลุ่มคุณครูโรงเรียนมัธยมหนึ่งบอกกับพวกเราว่า

ชาวบ้านในชุมชนเหล่านี้เคยเป็นผู้ที่ทำงานหนักเป็นชาวประมงที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างสามัญธรรมดาและยากจนมาก

ในตอนนี้พวกเขาได้ปรับเปลี่ยนวิธีการค้า แต่นั่นก็นำมาซึ่งความนิยมทางด้านวัตถุมากยิ่งขึ้นและทั้ง "วิถีดั้งเดิม"

ไว้เบื้องหลังและหันมาทำการค้าขายเล็กๆน้อยๆแทน(ยกตัวอย่างเช่น พวกเขาไม่ต่อเรืออีกต่อไปแล้ว)

เมื่อถูกถามว่าสาเหตุใดจึงรู้สึกว่าเป็นการพัฒนาในแง่ลบ คุณครูเหล่านี้ได้บอกพวกเราว่า

"มันยากที่จะพูดว่าการช่วยเหลือระหว่างประเทศทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้

ภัยพิบัติขนาดใหญ่สร้างความเปลี่ยนแปลงมาอย่างมากมาย ผู้คนมากมายที่ต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่หลังสึนามิ

ชาวมอร์แกนอาจจะได้อยู่บ้านหลังที่ใหญ่ขึ้นแต่วัฒนธรรมของพวกเขากำลังเปลี่ยนแปลง"

เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอคนหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบร้ายแรงที่สุด ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของโครงการก่อสร้างที่พักอาศัยที่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากต่างประเทศ ว่าได้สร้างมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่แรงงานชาวพม่า ซึ่งคนเหล่านี้ทำงานใช้แรงงานและได้รับค่าแรงที่น้อยมากซึ่งพวกเขา มักได้รับการจ้างให้ทำงานก่อสร้างอยู่เสมอ ผู้ประสานงานโครงการของโครงการด้านสุขภาพของชาวต่างดาวได้บอกกับทีมผู้รับฟังของเราว่า

“พวกเราเห็นผลกระทบของการช่วยเหลือระหว่างประเทศในชุมชนชาวพม่า ตอนนี้ชาวต่างดาวมีกิจกรรมมากยิ่งขึ้นกว่าเดิมและพวกเขาได้ใช้บริการที่คลินิก มีการส่งเด็ก ๆ เข้าเรียนหนังสือ และเข้าร่วมในการตัดสินใจด้านการทำงานเพื่อชุมชนอีกด้วย”

เสียงสะท้อนของทีมผู้รับฟัง

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านอาชีพและ “แนวทางการดำเนินชีวิต” ของชาวบ้านแล้ว ทีมผู้รับฟังจึงสงสัยว่าทำไมผู้คนมากมายกล่าวถึงการช่วยเหลือภายหลังสึนามิว่าเป็น “การสร้างและการกลับคืนสู่ชีวิตปกติ” ในขณะที่บางคนอาจหมายความว่า “การสร้างชีวิตใหม่ทั้งหมด” พวกเราตั้งคำถามว่าการช่วยเหลือระหว่างประเทศนั้นได้ให้ให้ความสนับสนุนพอเพียงหรือไม่ ทีมผู้รับฟังเองรู้สึกประหลาดใจที่พวกเราไม่ได้ยินเรื่องของการช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิตแก่ชาวบ้านที่สูญเสียสูญเสียสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด และได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง ในส่วนของข้อกังวลใจเกี่ยวกับทางเลือกของการประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมและเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ทางทีมผู้รับฟังเกิดข้อสงสัยว่าทำไมหน่วยงานซึ่งดำเนินงานด้านการบรรเทาทุกข์และการฟื้นฟูไม่ทำหน้าที่ที่ดีกว่านี้ในการสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพที่ยั่งยืน

5. ความคาดหวัง คำสัญญา และช่องว่างของการสื่อสาร

มีเพียงไม่กี่คนที่เคยมีประสบการณ์กับหน่วยงานระหว่างประเทศก่อนหน้าที่จะเกิดสึนามิ และหลายคนไม่ได้คาดหวังการเข้ามาของหน่วยงานบรรเทาทุกข์ระหว่างประเทศ

“พวกเราไม่ได้คาดหวังความช่วยเหลือและประหลาดใจที่มีคนเข้ามาในพื้นที่อย่างรวดเร็ว พวกเราย้ายออกจากชายฝั่งและเริ่มมีการพูดคุยเรื่องการสร้างบ้านใหม่ การหิ้วยืมเงิน และการสร้างบ้านพักชั่วคราวทันที” หญิงสูงอายุในหมู่บ้านชายฝั่งทะเลกล่าว

“ฉันไม่เคยได้ยินเกี่ยวกับองค์กรพัฒนาเอกชนมาก่อน หลังจากสึนามิฉันได้พบและได้ยินเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆแต่ก็ไม่ได้คาดหวังความช่วยเหลือใดๆ มีหน่วยงานมากมายเข้ามาในพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือและนั่นเป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยม ฉันไม่คิดว่าพวกเขาคาดหวังสิ่งใดจากพวกเรา ใช่ไหม” หญิงชายปลาในตลาดสดตะกั่วปากกล่าว

“พวกเราไม่เคยได้รับความช่วยเหลือมาก่อนและพวกเราไม่ทราบมาก่อนว่าพวกเราจะต้องไปที่ที่พักชั่วคราว พวกเรารู้ที่หลังว่ามีหน่วยงานมาให้ความช่วยเหลือใกล้ๆถนน พวกเราไม่ได้คาดหวังและไม่มีข้อมูลเลย” ครอบครัวมุสลิมขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลในอำเภอกระบุรีกล่าว

“พวกเราไม่เคยคาดหวังความช่วยเหลือใดๆทั้งจากหน่วยงานพัฒนาเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ พวกเราคิดว่าเราอาจต้องลำบากในการหาอาหารและต้องพึ่งตัวเองในการฟื้นตัวอย่างช้าๆให้กลับมาเหมือนเดิม พวกเราไม่รู้แม้แต่วิธีที่จะร้องขอความช่วยเหลือ คุณรู้ไหมว่าใครที่ได้รับประโยชน์มากที่สุด พวกคนที่อยู่ติดถนนเป็นคนที่มีความมากกว่าเราที่จะได้พูดคุยกับหน่วยงานเหล่านั้น พวกเขาได้ของมากมาย ส่วนพวกเรานั้นมีอยู่กับการหาซากเรือของพวกเขาในทะเล” กลุ่มชาวประมงที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อติดต่อกับหน่วยงานท้องถิ่นและระหว่างประเทศกล่าว

การประเมินความต้องการสร้างความคาดหวัง

ผู้คนมากมายได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ทำให้ชุมชนเข้าใจว่ามี "การสัญญา"

จากหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาประเมินความเสียหายและความต้องการของชุมชน และการเข้ามาพูดคุยถึงโครงการใหม่กับชาวบ้าน เช่น หญิงสาวคนหนึ่งสูญเสียลูกสาวไปกับสึนามิและย้ายมาอยู่ในสถานที่แห่งใหม่บอกกับพวกเราว่า เธอไม่ชอบวิธีที่หน่วยงานเข้ามาและสัญญาว่าจะช่วยในหลายๆด้าน แต่ไม่เคยติดต่อมาอีก เธอบอกว่าครั้งหนึ่งมีเจ้าหน้าที่ของ "มูลนิธิผู้หญิง" เข้ามาถ่ายรูปเธอและขอเอกสารไป มีการสัญญาว่าจะช่วยเหลือเธอในเรื่องธุรกิจการประมง เวลาผ่านไปสองปีและไม่มีใครกลับมาพร้อมความช่วยเหลือหรือข้อมูลใดๆ เธอบอกว่าการพูดคุยแบบนั้นทำให้เธอรู้สึกว่ามีหวัง แต่ไม่มีการติดตามผลจนจบนั้นทำให้เธอเสียความรู้สึก ผู้หญิงอีกคนหนึ่งบอกเราว่ามี "บางหน่วยงาน" เข้ามาบอกในหมู่บ้านว่าพวกเขาจะกลับมาบ่อยๆเพื่อติดตามผลในโครงการสร้างอาชีพ แต่ก็ไม่เคยกลับมา เธอเคยโทรหาพวกเขาหลายครั้งแต่ก็ไม่ได้รับการตอบกลับใดๆทั้งสิ้น

ผู้คนส่วนใหญ่รู้สึกผิดหวังที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือที่ไม่ค่อยกลับมาพูดคุยเรื่องการผลหารตัดสินใจกับพวกเขา

"พวกเราคิดว่าพวกเรามีทางออกที่ดี

โดยให้มีการประชุมหมู่บ้านกับเจ้าหน้าที่บางส่วนและผู้ใหญ่บ้านเพื่อดูความจำเป็นของชุมชนและจัดออกมาเป็นรายการ พวกเราเคยมีการประชุมหมู่บ้านไม่กี่ครั้ง พวกเราเซ็นชื่อในเอกสาร แต่แล้วพวกเขาก็ไม่เคยกลับมา" เธอเดาว่าที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก *"พวกเขาไปที่อื่นเพื่อทำงานและพบว่าคนอื่นนั้นต้องการความช่วยเหลือมากกว่าคงอย่างนั้นมั้ง แต่พวกเขาก็ไม่บอกอะไรพวกเราเลย ถ้าเป็นอย่างนั้นน่าจะมีการประชุมหมู่บ้านอีกสักครั้งหรือมีการประกาศให้รู้เพื่อแสดงความเคารพกันหน่อย"* หญิงเจ้าของร้านแห่งหนึ่งในหมู่บ้านบางไร่กล่าว

"พวกเขาอาจจะต้องการที่จะช่วยเหลือเราจริงๆ พวกเราก็ให้ข้อมูลไปหมดว่าเราต้องการอะไรบ้าง การสูญเสียแหล่งรายได้วิถีชีวิต และความจำเป็นในด้านวัตถุต่างๆ

แต่บางทีพวกเขาอาจไปเจอคนที่แย่กว่าเราและคิดว่าเราสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

ฉันเข้าใจว่าเป็นอย่างนี้แต่ว่ามันคงจะดีกว่านี้มาก ถ้าพวกเขากลับมาและบอกพวกเราว่าเขาตัดสินใจอย่างไร เมื่อพวกเขาไม่มาพวกเราเหมือนถูกทิ้งให้รอและคาดหวังหลังจากที่เราให้ข้อมูลเค้าไปจนหมด" กลุ่มคนท้องถิ่นที่เป็นลูกจ้างของอุทยานแห่งชาติกล่าว

"บางหน่วยงานเข้ามาถามว่าเราต้องการอะไรแล้วก็หายไป ฉันไม่เข้าใจว่าทำไมเขาไม่กลับมา

บางทีอาจพบคนอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือมากกว่าฉัน

ฉันอยากรู้เพราะว่ามันจะช่วยให้ฉันจัดการและรับรู้ได้ดีขึ้นในครั้งหน้า" หญิงสาวในหมู่บ้านน้ำเค็มกล่าว

ชุมชนหนึ่งรู้สึกดีใจเมื่อหน่วยงานระหว่างประเทศส่งเจ้าหน้าที่คนไทยมาตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านแนะนำเจ้าหน้าที่ในการเก็บข้อมูลสำคัญของแต่ละครัวเรือนระหว่างการดำเนินการบรรเทาทุกข์ในที่พักชั่วคราวที่อยู่ในกลเคียง ซึ่งนั่นหมายความว่าพวกเขาจะไม่แจกจ่าย "สิ่งของอย่างเดียวกัน" ผู้หญิงคนหนึ่งกล่าวว่า

"หน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือควรจะทำอย่างนี้ให้มากขึ้น วิธีนี้ทำให้พวกเรา รู้สึกมีความสำคัญและมีค่า

มันดีกว่าที่จะทำงานร่วมกับคนที่อยู่ในเหตุการณ์ฉุกเฉินอย่างนี้

ทำให้เราสามารถร่วมกันวางแผนในการค้นหาสิ่งของของพวกเราและทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจดีขึ้น"

ผู้คนส่วนใหญ่ที่เราได้รับฟังนั้น มีความคุ้นเคยกับกระบวนการ "ประเมินความต้องการ"

เพราะพวกเขาได้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินหลายครั้งตลอดสองปีที่ผ่านมา

ชาวบ้านพูดถึงบทสนทนาที่พวกเขามีกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆเกี่ยวกับ "ทางเลือก"

ชาวบ้านคนหนึ่งแนะนำว่าหน่วยงานต่างๆ ควรแจ้งให้ชาวบ้านทราบถึงทางเลือกและแนวทางที่มีมาให้

"สิ่งที่สำคัญที่สุดคือข้อมูล ความผิดพลาดจากการให้ความช่วยเหลือ
เกิดจากความไม่สมบูรณ์และเนื้อหาที่สั้นเกินไปของการประเมินความจำเป็น และข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง
และอีกอย่างหนึ่งคือ หน่วยงานถามประชาชนว่าต้องการอะไร แต่ไม่ได้ถามว่ามีความจำเป็นอะไรบ้าง
ซึ่งทั้งสองอย่างนั้นแตกต่างกัน"

อีกท่านหนึ่งได้แนะนำว่า

หน่วยงานควรจะทำกรณีวิเคราะห์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจอย่างระมัดระวังก่อนที่จะเข้ามาช่วยเหลือ
ยกตัวอย่างเช่น

"ถ้าคุณเห็นคนเดินเท้าเปล่า ไม่ได้แปลว่าเขาต้องการรองเท้า
มันอาจจะประเพณีของพวกเขาที่จะต้องเดินเท้าเปล่าก็ได้และอาจเป็นสิ่งที่พวกเขาทำมานานแล้ว"

"ความต้องการของคนไม่มีคำว่าพอและไม่มีที่สิ้นสุด ในการให้ความช่วยเหลือนั้นมีขีดจำกัดและเมื่อถึงจุดๆหนึ่ง
ชุมชนจะสามารถดูแลตัวเองได้" พระสงฆ์รูปหนึ่งในวัดท้องถิ่นของอำเภอกระบี่กล่าว

เสียงสะท้อนจากทีมผู้รับฟัง

ชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยสึนามิไม่เคยรู้จักหน่วยงานระหว่างประเทศมาก่อน
และชาวบ้านยังไม่ค่อยเข้าใจและมีประสบการณ์เพียงเล็กน้อย ว่าการบรรเทาทุกข์จากภัยพิบัติหมายถึงอะไร
อะไรที่เป้าหมายของความสำเร็จ และ จะปฏิบัติตนอย่างไรกับหน่วยงานบรรเทาทุกข์เหล่านั้น
นอกจากนี้หน่วยงานบรรเทาทุกข์หลายหน่วยงานที่มาถึงอย่างรวดเร็วหลังเกิดสึนามิ
ยังขาดประสบการณ์การทำงานในประเทศไทย และไม่มีเคยร่วมงานกับหน่วยงานภาครัฐหรือชุมชนมาก่อน
หน่วยงานระหว่างประเทศที่มีประสบการณ์การทำงานในพื้นที่อื่นๆของประเทศไทยมาก่อนนั้น
ดูจะเข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้ดีกว่าและ
ทำการประเมินค่าความจำเป็นอย่างกว้างๆได้บรรลุผลสำเร็จกว่าหน่วยงานที่เข้ามาใหม่

การที่ชาวบ้านกล่าวถึงการไม่ทำตามคำสัญญาที่หน่วยงานระหว่างประเทศได้ให้ไว้มันเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ
การปรากฏตัวและเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานระหว่างประเทศได้สร้างความคาดหวังให้ชาวบ้านโดยไม่ได้ตั้งใจ
พวกเขาได้รับฟังผู้คนจำนวนหนึ่งร้องขอให้มีการประสานงานกับชุมชน โดยวิธีที่ให้ "ความเคารพ" มากกว่านี้
และเสียงสะท้อนเหล่านี้ทำให้สมาชิกทีมผู้รับฟังคิดว่านี่ควรเป็นหลักปฏิบัติเบื้องต้นของการดำเนินการทุกขั้นตอนแม้ว่าเราจะ
ไม่ได้ยินชาวบ้านกล่าวถึงความรับผิดชอบขององค์กรระหว่างประเทศ สมาชิกทีมเห็นว่าสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาคือ
อะไรคือหลักการความรับผิดชอบที่มีอยู่และยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ใช้ทั้งหมด
และต้องมีแนวทางใหม่ของการเก็บรวบรวมและการปฏิบัติงาน และการจัดเก็บผลการตอบรับของชุมชน

6. การประสานงาน

ชาวบ้านได้พูดถึงวิธีที่หน่วยงานระหว่างประเทศทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและชุมชน
และการที่หน่วยงานเหล่านั้นประสานงาน (หรือไม่ประสานงาน)ระหว่างหน่วยงาน ในขณะที่ให้ความช่วยเหลือในพื้นที่เดียวกัน
พวกเขาชี้ให้เห็นตัวอย่างมากมายที่เกี่ยวกับการประสานงานที่ดีและการสื่อสารระหว่างหน่วยงานเอกชน

"พวกเราโชคดีที่พวกเขาพบพวกเรา และนำเอาทุกสิ่งทุกอย่างมาให้ ไม่ว่าจะเป็นบ้าน ความช่วยเหลือด้านน้ำและสุขาภิบาล
ไฟฟ้า หรือแม้แต่ทุนการศึกษาสำหรับเด็กๆ ของพวกเรา หน่วยงานแรกที่เข้ามาบอกต่อกับหน่วยงานอื่นๆที่เข้ามา
เพราะพวกเขาเห็นว่าพวกเขายากจนและลำบาก แม้กระทั่งก่อนที่จะประสบภัยสึนามิ"
ครอบครัวที่อยู่ในหมู่บ้านห่างไกลที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ก่อนเกิดภัยสึนามิกกล่าว

"ตัวแทนคนหนึ่งของชุมชนเราได้ไปพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และบอกพวกเขาเกี่ยวกับปัญหาที่เรากำลังเผชิญ
และขนาดของบ้าน (ที่หน่วยงานสร้างให้) มีขนาดเล็กเกินไป
พวกเขากลับมาและตรวจสอบและนำเอาหน่วยงานอื่นเพื่อที่จะมาช่วยขยายที่อยู่อาศัยให้

หลายหน่วยงานควรจะทำงานร่วมกันแบบนี้ถ้าหากว่าไม่สามารถจัดหาสิ่งที่พวกเราต้องการได้เพียงหน่วยงานเดียว”
ครอบครัวหนึ่งที่ย้ายมาอยู่ในหมู่บ้านที่ถูกสร้างขึ้นใหม่กล่าว

เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งเอ่ยถึงข้อดีของการประสานงานที่ดีและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานระหว่างประเทศสองหน่วยงานในโครงการต่างๆ รวมไปถึงหนึ่งโครงการที่เน้นในเรื่องการคุ้มครองเด็กโกลและสิทธิเด็กจากเหตุการณ์ความผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นและการประสานงานที่พวกเขาเคยมีส่วนร่วมทำให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลได้ริเริ่มแผนงานและมีการเตรียมการสำหรับภัยพิบัติในอนาคต โดยได้กล่าวว่า

“เมื่อก่อนไม่มีศูนย์ขอความช่วยเหลือมาก่อนแต่ตอนนี้เรามีแล้ว
หลังเกิดภัยสึนามิโรงพยาบาลแห่งนี้ได้เชื่อมโยงกับโรงพยาบาลแห่งอื่นและแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ป่วยกัน”

ประชาชนได้กล่าวถึง การประสานงานที่แย่ และได้เสนอแนะวิธีที่จะทำให้ดีขึ้น ชาวบ้านหลายคน
“ถูกถามด้วยคำถามเดียวกันหลายต่อหลายครั้ง”
รู้สึกผิดหวังที่หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือในหมู่บ้านเดียวกันไม่การสื่อสารกันและแข่งขันอยู่ตลอดเวลา

“หน่วยงานต่างๆ แย่งผู้ได้รับผลประโยชน์กัน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด เพียงเพราะว่ามันจะดีกับรายงาน
และผู้บริจาคเงินของพวกเขา พวกเขาไม่พูดคุยกัน อย่าเอาความขัดแย้งและความดิ่งเครียดของคุณมาที่นี่”
พระสงฆ์รูปหนึ่งกล่าว

เจ้าหน้าที่ราชการระดับอำเภอหลายคนบอกกับเราว่าหน่วยงานระหว่างประเทศจำนวนหนึ่งเริ่มต้นให้ช่วยเหลือในพื้นที่โดยไม่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่
เจ้าหน้าที่ฝ่ายการพัฒนากังวลเกี่ยวกับการไม่สามารถที่จะติดตามข้อเรียกร้องที่เพิ่มเติมของชาวบ้านได้
เนื่องจากเขาไม่สามารถพิสูจน์ว่าหน่วยงานต่างๆ ได้ทำอะไรกับชาวบ้านไปแล้วบ้าง
เขาแนะนำว่าการช่วยเหลือควรผ่านทางหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น
แต่ก็ยอมรับว่าเจ้าหน้าที่ในปัจจุบันไม่สามารถรับผิดชอบด้านการเงินที่มีจำนวนมากได้

“หน่วยงานพัฒนาเอกชนไม่ควรจะละเลยพวกเราและมุ่งไปยังชุมชนโดยตรง
พวกเราจำเป็นต้องนั่งลงและพูดคุยในเรื่องการให้ความช่วยเหลือและกำหนดกลุ่มผู้ที่ได้รับผลประโยชน์”
เจ้าหน้าที่รัฐในอำเภอตะกั่วป่ากล่าว

“หน่วยงานภาคเอกชนไม่ได้ทำงานร่วมกับทางอำเภอ
หากพวกเขาร่วมมือกับเราจะช่วยทำให้การทำงานดีขึ้นกว่านี้เพราะพวกเรามีข้อมูลของครอบครัว
พวกเขาสัมภาษณ์บางกลุ่มก็เพราะเหตุนี้ หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นมีงบประมาณน้อย
แต่หากทำงานร่วมกันเราสามารถชี้แหล่งข้อมูลร่วมกัน มันก็จะส่งผลที่ดีขึ้นให้แก่ทุกๆฝ่าย”
ข้าราชการอีกคนในอำเภอศรีปากกล่าว

“เริ่มแรกพวกเขาสร้างบ้าน หลังจากนั้นพวกเขาก็มาขออนุญาตที่จะให้คนเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านเหล่านี้
แต่การก่อสร้างถูกทำขึ้นโดยไม่มีการขออนุญาตและมันก็อยู่ในที่ส่วนบุคคล
คราวนี้พวกเราเลยต้องรับมือกับปัญหาใหญ่ในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินระหว่างเจ้าของดั้งเดิม ผู้อาศัยกลุ่มใหม่ และอำเภอของเรา
แม้แต่ในกรณีที่พวกเราสามารถตกลงกันได้ ผู้อยู่อาศัยที่มาใหม่บางคนจะต้องย้ายออกจากพื้นที่ในอีก 20 ปี”
เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอให้ความคิดเห็นในเรื่องพื้นที่ที่มีหมู่บ้านถูกสร้างขึ้นใหม่

ผู้นำชุมชนที่คนหนึ่งที่ได้กลายเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง รู้สึกสับสนที่หน่วยงานระหว่างประเทศมองข้ามผู้มีอำนาจในท้องถิ่น
เขาอธิบายเหตุการณ์ในช่วงสับสนอลหม่านหลังเกิดภัยพิบัติสึนามิ
ที่มีคนจำนวนนับร้อยที่เข้ามาร้องขอความช่วยเหลืออยู่ทุกวัน
เขาได้ช่วยเหลือโดยการจัดตั้งสำนักงานประสานงานฉุกเฉินเพื่อลงทะเบียนคำร้องและเก็บรวบรวมข้อมูล
แต่หน่วยงานก็มองผ่านสำนักงานเขาไปและเข้าไปหาชุมชนโดยตรง
ในความเห็นของเขารัฐบาลไทยนั้นไม่มีการดำเนินงานที่เพียงพอที่จะสามารถให้หน่วยงานระหว่างประเทศเข้ามาลงทะเบียนและทำงานผ่านหน่วยงานท้องถิ่น เขายังชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสียของการทำงานแบบนี้

ทำให้ความช่วยเหลือเข้าสู่ชุมชนเร็วยิ่งขึ้น แต่ในระยะยาวจะทำให้เกิดช่องว่างและการซ้ำซ้อนของการให้ความช่วยเหลือ
เขาให้ความสำคัญกับการที่หน่วยงานไว้ใจผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่และเชื่อว่าการจัดตั้งคณะกรรมการในแต่ละหมู่บ้านสามารถทำ
ให้เกิดความโปร่งใสและการประสานงานที่ดีขึ้น
เขายังแนะนำอีกว่าความชำนาญและแหล่งทรัพยากรจำนวนมากมายที่หน่วยงานระหว่างประเทศนำมาด้วยนั้นสามารถทำให้เกิ
ดผลที่ยิ่งใหญ่ถ้าหน่วยงานหลายฝ่ายทำงานร่วมกันและ

"นำเอาทักษะต่างๆมารวมกัน เพราะพวกเขามีเชี่ยวชาญที่ต่างกัน"

คำแนะนำที่ได้รับบ่อยครั้งจากผู้คนที่ได้พูดคุยในเรื่องปัญหาที่เกิดจากการประสานงานก็คือ
การมีศูนย์ที่จะรวบรวมและแบ่งปันข้อมูล ประสานงานด้านกิจกรรมของหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานระหว่างประเทศ
และเชื่อมโยงเข้ากับการดำเนินงานของรัฐบาล ผู้คนบางส่วนคิดว่าศูนย์นี้น่าจะตั้งอยู่ที่อำเภอแต่
ได้รับการสนับสนุนโดยองค์กรระหว่างประเทศ คนอื่นๆ
ได้แสดงความรู้สึกไม่เชื่อมั่นในผู้มีอำนาจในท้องถิ่นและให้คำแนะนำว่าควรจัดตั้งศูนย์และดำเนินการโดยหน่วยงานพัฒนาเอก
ชนโดยสามารถนำข้อมูลจากภาครัฐมาใช้ได้

เสียงสะท้อนของทิมผู้รับฟัง

การวิเคราะห์ของชาวบ้านเน้นไปที่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประสานงานที่แย่ รวมไปถึงการซ้ำซ้อนของความช่วยเหลือ
ความสับสนในชุมชน ช่องว่างในการช่วยเหลือและการที่ผู้มีอำนาจในท้องถิ่นไม่ค่อยมีบทบาทในการช่วยเหลือ
ทิมผู้รับฟังรู้สึกว่าการมีศูนย์ประสานงานจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด
และจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานร่วมกับกับหน่วยงานรัฐและมีการสนับสนุนเรื่องเงินทุนจากต่างประเทศตามความจำเป็น
พวกเขาคิดว่าการช่วยเหลือจากต่างประเทศควรสร้างศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นและกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างช
ุมชนและรัฐบาล มากกว่าการทำให้แย่งลง สมาชิกทิมผู้รับฟังเห็นว่า เรื่องเวลาก็เป็นสิ่งสำคัญ
เพราะฉะนั้นควรมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานภายหลังการเกิดภัยพิบัติเพียงไม่กี่วัน
และตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ผู้รอดชีวิต นักหนังสือพิมพ์ วัด โรงพยาบาล
และหน่วยงานท้องถิ่นที่ทำงานอยู่ในพื้นที่เป็นประจำ

สมาชิกในกลุ่มรู้สึกเป็นกังวลเนื่องจากชาวบ้านที่สมาชิกได้พูดคุยด้วยนั้นเปรียบเทียบพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงมากที่สุด
ว่าเป็นสนามแข่งขันระหว่างองค์กรอิสระต่างๆ
เนื่องจากชาวบ้านเห็นว่าบรรดาองค์กรอิสระต่างๆนั้นต่างแย่งกันช่วยเหลือเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างหนักที่สุด
โดยสมาชิกในกลุ่มก็เข้าใจดีว่าองค์กรส่วนใหญ่ก็นำมาด้วยความตั้งใจดี แต่ก็มักจะขาดความรู้และความสามารถ
โดยองค์กรจากต่างประเทศหลายองค์กรที่เข้ามา ก็มักจะนำเงินทุนและทรัพยากรต่างๆซึ่งได้รับบริจาคอย่างมากมายหลังจาก
เกิดภัยพิบัติมาด้วย
สิ่งเหล่านี้เองที่มักจะก่อให้เกิดปัญหาแก่องค์กรอิสระในพื้นที่ซึ่งทำงานอยู่เดิมและพร้อมให้ความช่วยเหลือมากกว่า
นอกจากนี้
สมาชิกยังสังเกตเห็นว่าแม้จะมีการประสานงานที่ดีแต่ผู้บริจาคมักจะมีกฎเกณฑ์ต่างๆคอยควบคุมการให้ความช่วยเหลือและประ
เภทของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือไว้แล้ว
ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้รวมมือได้ไม่เต็มที่นั้นมาจากการที่ไม่มีการบังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลไทยว่าด้วยการเข้าถึงชุมชน
อย่างเหมาะสม

หน่วยงานผู้ให้บริจาคได้บริจาคเงินทุนเพื่อใช้สำหรับการประสานงานด้านการบรรเทาทุกข์จากภัยสึนามิ
ซึ่งการพัฒนาประสิทธิภาพของการประสานงานจะมีได้ก็โดยการจัดการกับอุปสรรคสำคัญนั่นเอง อย่างไรก็ตาม
ความร่วมมือแต่เพียงอย่างเดียวก็เชื่อว่านำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเสมอไป นอกจากนี้
สมาชิกยังเห็นว่าความร่วมมือที่มีพื้นฐานมาจากกลยุทธ์ที่ไม่ดีหรือการตอบสนองที่ไม่เหมาะสมนั้นไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์
ใดเหมือนกัน

7. การตัดสินใจและการจัดลำดับความสำคัญ

ด้านความต้องการการมีส่วนร่วมมากขึ้น

มีคนจำนวนมากที่ได้แสดงความปรารถนาในการมีส่วนร่วมและการมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นในโครงการฟื้นฟู บรูณะ และโครงการพัฒนาแผนระยะยาวต่างๆที่องค์กรอิสระระหว่างประเทศเป็นผู้ริเริ่มไว้ในนามของคนในพื้นที่นั้นๆ สำหรับคนบางส่วน บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นนี้หมายถึงการมีส่วนร่วมทางกายในการปลูกสร้างบ้านเรือนของพวกเขาขึ้นมาใหม่

"พวกเราสร้างบ้านกันเอง พวกองค์กรอิสระแค่ให้วัสดุอุปกรณ์แก่เรา และพวกเราที่มีความสุขที่สามารถเลือกแบบได้เอง" ผู้นำชุมชนมุสลิมกล่าว

"เนื่องฉันจะต้องอยู่ในบ้านหลังนี้ ดังนั้นฉันก็ควรมีบทบาทในการสร้างและตัดสินใจ คนเหล่านั้นนำวัสดุก่อสร้างที่ฉันไม่สามารถซื้อได้มาให้ แต่ฉันก็ไม่ได้นั่งดูอายุเวลาที่เขาส่งบ้านกัน ฉันก็ช่วยพวกเขาด้วย" ผู้หญิงคนหนึ่งในหมู่บ้านแหลมป้อมกล่าว

"พวกเราต้องการมีส่วนร่วมมากขึ้น และครั้งหน้าองค์กรอิสระต่างๆก็ควรจะให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยเพื่อที่พวกเราจะได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการฟื้นฟู หน่วยงานความช่วยเหลือระหว่างประเทศไม่ควรเป็นคนจัดการเองแต่ควรสนับสนุนให้เป็นการฟื้นฟูของประชาชน 'ครอบครัวที่อาศัยอยู่แถวชายหาดอ่าวเคยให้ความเห็น

"มีองค์กรอิสระต่างๆมาลงพื้นที่และสอบถามเป็นประจำแต่สอบถามจากผู้ใหญ่บ้านหรือหัวหน้าของตลาดนี้เท่านั้น พวกคุณควรเข้ามาสอบถามข้อมูลโดยตรงกับพวกเรา เจ้าหน้าที่ อบต. คอยดูแลคนที่อยู่ในหมู่บ้านจริง และฉันก็เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ของพวกคุณต้องการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ แต่พวกเขาไม่ใช่พ่อแม่ของเรา เราสามารถตัดสินใจเองได้" หญิงขายปลาในตลาดสดบางเนียงกล่าว

"ถ้าความช่วยเหลือระหว่างประเทศไม่เข้ามา ชุมชนก็คงจะไม่สามารถฟื้นตัวขึ้นมาด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตามเสียข้อดีของการไม่มีหน่วยงานระหว่างประเทศมากเกินไปก็คือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นจะรู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการฟื้นตัวมากขึ้นและพึ่งพาตนเอง หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน" เจ้าหน้าที่ภาคสนามส่วนท้องถิ่นของโครงการกองทุนสุขภาพเพื่อชนกลุ่มน้อยกล่าว

ด้านการจัดลำดับความสำคัญ

คนอื่นๆอาจเห็นการมีส่วนร่วมเท่ากับ "การตอบคำถามและการรับฟัง" ในกระบวนการเบื้องต้นของการกำหนดความสำคัญและการตัดสินใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ

"พวกเราไม่มีอินเตอร์เน็ตใช้ที่นี่ ดังนั้นพวกเราจึงไม่สามารถขอความช่วยเหลือในเรื่องที่ที่เราเห็นว่าจำเป็นได้ ชาวต่างชาติจะนำสิ่งที่พวกเขาคิดว่าจำเป็นสำหรับเรามา โดยที่พวกเราไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลย โดยยาส่วนมากที่ได้รับบริจาคมานั้นก็หมดอายุไปแล้วหรือใกล้จะหมดอายุ พวกเราไม่กล้าใช้ยาที่หมดอายุแล้วก็เลยทิ้งมันไป ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วก็รู้สึกแค้นในการทิ้งขว้างยารักษาโรคแบบนั้น" เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในคลินิกแถบชายฝั่งกล่าว

ผู้หญิงคนหนึ่งได้เล่าว่าหน่วยงานที่ได้สร้างบ้านในหมู่บ้านของพวกเขาเมื่อตอนแรกกลับมาและบอกว่าสามารถสร้างบ้านเพิ่มขึ้นได้อีก 40 หลังถ้าหากว่ามีที่ดิน เธออุทานว่า "แต่ว่าไม่มีครอบครัวถึง 40 ครอบครัวที่ต้องการบ้านนี้" ในการนี้ เธอได้แสดงความเห็นว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น

"พวกเราคิดว่าองค์กรอิสระเหล่านี้ได้รับเงินบริจาคมามากและต้องการจะช่วย แต่พวกเราไม่ต้องการบ้านแล้ว" เพื่อนบ้านของเธอเสริมว่า

"เคยเห็นเจ้าหน้าที่ขององค์กรอิสระระหว่างประเทศมาหาพวกเราแค่ครั้งเดียวเท่านั้นตอนที่เขามาทำพิธีเปิดป้ายเกี่ยวกับกองทุนที่นี่ ตั้งแต่บัดนั้นมาก็ไม่เคยเห็นอีกเลย"

ชาวบ้านบางคนกล่าวว่าหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ไม่ได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมักจะลงเอยด้วยการจัดให้มีโครงการยังชีพที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น โครงการปลูกโคโรเซตแต่ไม่มีตลาดรองรับในท้องถิ่น

หรือกิจกรรมในการสร้างรายได้ที่ไม่มีการพิจารณาถึงฤดูกาลจ้างงานในท้องถิ่น นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่ต่างชาติของหน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับบริบทของสังคมท้องถิ่นนั้นๆและไม่สามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานการณ์แย่ลงไปอีก โดยในเรื่องดังกล่าวมีผู้หญิงคนหนึ่งได้แนะนำว่า

"คุณควรให้พวกเรามีส่วนร่วมในทุกเรื่องเพื่อที่เราจะได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้ เช่น ถามพวกเราว่าอะไรที่เราทำได้ดี และเมื่อพวกคุณเข้ามาพร้อมกับโครงการเพื่อการยังชีพต่างๆ คุณก็ควรจะถามพวกเราว่าอยากจะทำอะไรด้วย มีองค์กรอิสระหลายองค์กรที่เข้ามาแต่ก็ไม่เคยเห็นมีมาถาม เสร็จแล้วก็ไปจัดตั้งการฝึกอบรมการสานตะกร้า แต่ตอนนี้คนส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ใช้ตะกร้าสานกัน แล้วพวกเราเลยไม่รู้ว่าจะเอาวัสดุประเภทที่มีไปใช้ทำอะไร"

การจัดลำดับความสำคัญ ระหว่างที่อยู่อาศัย และ การยังชีพ

ผู้คนมีความเห็นต่างกันในเรื่องที่ว่าความช่วยเหลือแบบใดที่จะสร้างผลกระทบมากที่สุดและมีส่วนในด้านความมั่นคงระยะยาวมากที่สุด ทั้งนี้ ไม่มีข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์ว่าสิ่งใดมีระดับความสำคัญมากกว่ากันระหว่างความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยกับความช่วยเหลือด้านการยังชีพ หรือความช่วยเหลือด้านเงินทุน

"พวกเราอยากจะได้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินทุนเพื่อมาสร้างบ้านใหม่มากกว่า พวกเราก็คงจะได้สร้างบ้านใหม่อย่างที่เรากำลังต้องการและเก็บเงินส่วนหนึ่งไว้เพื่อซื้ออุปกรณ์หาปลา ทำธุรกิจ และซื้อเสื้อผ้า แต่ก็ไม่เคยมีใครเสนอมา" คู่สามี-ภรรยาเจ้าของร้านขายของชำกล่าว

"คงจะมีประโยชน์มากกว่านี้ถ้าหากการช่วยเหลือได้เน้นไปที่การช่วยให้พวกเราสามารถดำรงชีพได้ด้วยตัวเองและมีรายได้กลับมาเหมือนเดิม คุณก็เห็นแล้วว่าเราฟื้นตัวเพื่อตัวเราเองได้ แต่คงจะดีกว่านี้หากว่าได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมด้วย" ผู้หญิงที่สร้างบ้านของเธอขึ้นมาใหม่เองกล่าว

"ความช่วยเหลือด้านเงินทุนสำคัญที่สุดเพราะจะทำให้ฉันสามารถซื้อของที่มีความจำเป็นมากที่สุดได้ เพราะถ้ามีบ้านแต่ไม่มีเรือ ฉันก็อยู่ไม่ได้ และถ้าหากมีเรือแต่ไม่มีเงินซื้อน้ำมันหรืออุปกรณ์หาปลา ฉันก็อยู่ไม่ได้เหมือนกัน" ชาวประมงหญิงในตลาดตะกั่วปากกล่าว

"ความช่วยเหลือด้านการยังชีพสำคัญมากที่สุด ตอนนี้ฉันก็กำลังเลี้ยงดูตัวเองและพยายามตั้งตัวใหม่ ฉันคงจะสามารถสร้างบ้านใหม่ได้เองไปแล้วถ้าหากมีรายได้กลับคืนมาเร็วกว่านี้ ตอนนี้ฉันอาศัยอยู่ในบ้านที่คุณภาพไม่ดีแต่ก็ยังดีที่พวกเขาช่วยสร้างให้" ชาวประมงหญิงอีกคนในตลาดตะกั่วปากกล่าว

"บ้านคือการช่วยเหลือทางกายภาพที่คงอยู่ถาวรและสามารถนับเป็นหลักฐานได้ ผมเข้าใจว่าทำไมองค์กรอิสระต่างๆถึงเลือกที่จะสร้างบ้าน" ครูในโรงเรียนเล็กๆแห่งหนึ่งในหมู่บ้านที่ถูกสร้างขึ้นใหม่กล่าว

ความสนับสนุนด้านการยังชีพมีประโยชน์โดยเฉพาะต่อคนที่เข้าบ้านอยู่ ดังกรณีของผู้หญิงคนหนึ่งทีกล่าวว่า *"ความช่วยเหลือด้านการยังชีพเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าเรามีรายได้ เราก็สามารถเข้าบ้าน จ่ายค่าไฟ และพึ่งพาตัวเองได้"*

บางคนที่ได้รับความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยเป็นคนที่ไม่มีงานทำมากกว่าหนึ่งปี คนเหล่านี้มีบ้านพักแต่ไม่มีรายได้เนื่องจากสูญเสียอุปกรณ์ประมงไปในภัยพิบัติสึนามิ บ้างก็อาศัยอยู่ในบ้านที่ก่อสร้างไว้ไม่ทันขนาดที่ *"สะท้อนไปทั้งหลังเวลามีพายุ"* ในทางตรงกันข้าม ก็ยังมีอีกหลายคน โดยเฉพาะผู้สูงวัย ผู้อ่อนแอ และผู้หญิงที่ต้องเลี้ยงดูลูกตามลำพัง ทีกล่าวว่าความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยสำคัญที่สุดสำหรับการฟื้นตัวและความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตของตน เนื่องจากคนเหล่านี้คงไม่สามารถที่จะสร้างบ้านขึ้นมาใหม่ด้วยตนเองได้

ความคิดเห็นของทีมผู้รับฟัง

ชุมชนต่างๆรู้สึกสำนึกบุญคุณที่ได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนภายหลังการเกิดภัยพิบัตินี้ อย่างไรก็ตามคนจำนวนมากรู้สึกว่าการต่างๆมีการ "เร่ง" การให้ความช่วยเหลือในช่วงการฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ

โดยไม่มี การทำความเข้าใจถึงลำดับความสำคัญและความต้องการของพวกตน
องค์กรอิสระต่าง ๆ นั้นก็รู้สึกว่าคุณบังคับให้ใช้เงินทุนอย่างรวดเร็วและเห็นผลได้ชัด ดังนั้น
ทางออกที่ดีที่สุดคือการสร้างบ้านและต่อเรือเพื่อที่จะถ่ายรูปและรายงานกลับไปยังผู้บริจาคได้

สมาชิกคนหนึ่งสังเกตเห็นว่าความช่วยเหลือจากต่างชาติไม่สามารถตอบสนองความต้องการของทุกคนได้
ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อกำหนดอยู่มากมายที่ว่าหน่วยงานใดสามารถให้ความช่วยเหลือด้านใดได้บ้าง
โดยชุมชนต่างๆแทบจะไม่ได้ตระหนักถึงข้อกำหนดเหล่านี้เลย
และก็มีชุมชนมากมายที่เรียกร้องขอข้อมูลเพื่อจะทำความเข้าใจถึงทางเลือกของตนได้ดีขึ้น
นอกจากนี้คนในชุมชนต้องการได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพและต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ
ต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมต่อชีวิตของตน
สมาชิกในกลุ่มต่างสงสัยว่าเราจะสามารถถามและพูดคุยกับคนทุกคนได้หรือไม่
ชุมชนต้องการจะมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจอย่างไร การมีส่วนร่วมหมายความว่าอย่างไรต่อพวกเราและต่อชุมชน
และการมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความรู้สึกเป็นเจ้าของและความยั่งยืนเสมอไปหรือไม่

คนมักจะแยกและออกความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมประเภทต่างๆซึ่งกลุ่มผู้รับฟังเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการแทรก
แซงชั้นต่างๆไว้ดังนี้ การฟัง (การให้คำปรึกษา) การวางแผน (การตัดสินใจ) และการมีส่วนร่วม (การลงมือปฏิบัติ)
โดยหน่วยงานด้านการพัฒนาจากนานาชาติก็มักจะให้คำมั่นสัญญาแก่ชุมชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตามขั้นตอนดังกล่าว
อย่างไรก็ตาม คำสัญญานี้มักจะถูกทดสอบโดยความเร่งด่วนของสถานการณ์ในช่วงการฟื้นฟูภายหลังภัยพิบัติ
เห็นได้ชัดว่าชุมชนต่างเรียกร้องโอกาสในการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจและจัดทำโครงการโดยเฉพาะในโครงการที่พวกเขา
คาดหวังว่าจะเกิดผลกระทบระยะยาวจากการเปลี่ยนที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิต

ขอบเขตของความต้องการและลำดับความสำคัญของคนในกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่เหมือนกันตามแต่สถานการณ์และความ
ต้องการของแต่ละคน ซึ่งความต้องการเหล่านี้จะต้องถูกนำไปรวมไว้ในกระบวนการวางแผนโครงการและการออกแบบด้วย
โดยหน่วยงานต่างๆจำเป็นต้องเข้าใจบริบททางสังคมให้ดีขึ้น กลุ่ม **Listening**
รู้สึกว่าคุณองค์กรอิสระต่างๆสามารถเรียนรู้ความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่านี้โดยการจัดประชุมร่วมในชุมชนเพื่อ
ประหยัดเวลาของทุกคนและเป็นการเข้าหาชุมชนอย่างมีระบบ

8. การเข้ามาขององค์กรอิสระนานาชาติและความต่อเนื่อง

มีคนมากมายกล่าวว่าองค์กรอิสระต่าง ๆ นั้นควรจะกลับมาติดตามผลในสิ่งที่พวกตนได้เริ่มต้นไว้
คนจำนวนไม่น้อยรู้สึกซาบซึ้งซึ่งที่องค์กรอิสระบางส่วนอยู่นานกว่าระยะเวลาบรรเทาทุกข์เพื่อสอน "วิชาชีพใหม่"
และช่วยให้ผู้คนสามารถกลับมา "พึ่งตนเอง" ได้ อย่างไรก็ตาม
บางครั้งคำเรียกร้องที่ให้กลับมาติดตามผลก็สืบเนื่องมาจากโครงการยังชีพที่ได้ทำการฝึกชาวบ้านให้รู้จักการค้าแบบใหม่แต่ใ
มิได้สอนให้รู้จักตลาดหรือขายผลผลิตที่ได้เป็น

ชาวประมงที่ย้ายมาอยู่ในหมู่บ้านใหม่กล่าวว่า "พวกเราต้อนรับทุกคน
พวกเราไม่ว่าอะไรหากองค์กรอิสระต่างๆจะอยู่ในพื้นที่นานกว่านี้เพื่อดูแลโครงการของพวกเขา
และสิ่งที่พวกเขาให้เงินสนับสนุน"

ชาวประมงหญิงในตลาดท้องถิ่นกล่าวว่า
"องค์กรอิสระต่างๆน่าจะอยู่นานกว่านี้เพื่อที่จะได้ติดตามผลและดูว่าชาวบ้านต้องการอะไรอีก"

เจ้าหน้าที่ราชการหน่วยงานท้องถิ่นในอำเภอท้ายเหมืองกล่าวว่า
"ความช่วยเหลือจากนานาชาติเข้าถึงพื้นที่เร็วกว่าแต่ก็ออกจากพื้นที่เร็วกว่า
ส่วนความช่วยเหลือจากรัฐบาลและองค์กรอิสระส่วนท้องถิ่นเข้ามาถึงช้ากว่าแต่ก็อยู่ในพื้นที่นานกว่าเช่นกัน"

พระสงฆ์รูปหนึ่งให้คำแนะนำแก่หน่วยงานนานาชาติในเรื่องการวัดผลกระทบจากหน่วยงานตน ดังนี้

"องค์กรอิสระควรกลับมาติดตามผลและดูว่าได้สร้างผลกระทบต่อชุมชนไปมากแค่ไหน แล้วจึงค่อยวัดความสำเร็จของตนโดยดูว่าชุมชนมีความยั่งยืนแค่ไหน ไม่ใช่แค่คิดว่าสร้างหรือแจกอะไรไปเท่าไร"

เจ้าหน้าที่การแพทย์ในคลินิกเล็กๆแห่งหนึ่งในหมู่บ้านน้ำเค็มกล่าวว่า

"บรรดาเจ้าหน้าที่ต่างชาติขององค์กรอิสระต่างๆปรากฏตัวขึ้นเพื่อถ่ายภาพเวลาที่มีการบริจาคเวชภัณฑ์ แต่พวกเขาที่ไม่ได้มาเป็นประจำและพวกเราไม่เห็นใครมาสักพักแล้วตั้งแต่การบริจาคครั้งล่าสุด ก็อยากให้เราหาพวกเขาและฟังพวกเรามากกว่า"

ครูหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า "องค์กรนานาชาติต้องการให้ความช่วยเหลือของมันเป็นที่ยอมรับซึ่งบางคนก็ไม่ชอบ แต่ฉันเห็นว่าเป็นสิ่งดีที่บ้านที่ปลูกขึ้นมาใหม่มีชื่อของผู้บริจาคติดอยู่ เนื่องจากจะทำให้เห็นได้ชัดว่าใครเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ใครเป็นคนสร้างบ้านให้ และยังช่วยให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่บริจาคแยกแยะผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลืออย่างง่ายดายหากมีการนำความช่วยเหลือเพิ่มเติมมาให้ เราภูมิใจที่มีชื่อของผู้บริจาคติดไว้ที่แต่ละหอพักที่พวกเขาได้จ่ายเงินสร้างขึ้น เราหวังว่านี่จะเป็นการช่วยรักษาความสัมพันธ์ที่ดีไว้"

หลายคนแนะนำว่าองค์กรอิสระที่เหลืออยู่คิดถึงแผนการและโครงการระยะยาว และการช่วยเหลือผู้คนให้ "ยืนหยัดได้ด้วยตนเอง"

เจ้าของธุรกิจชาวเยอรมันในพื้นที่กล่าวว่า "สิ่งที่ดีที่สุดที่องค์กรอิสระเหล่านี้สามารถทำได้ ณ ตอนนี้มีเงินบริจาคที่เหลืออยู่ก็คือการปลดหนี้ให้กับชาวบ้านเหล่านี้เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถจ่ายหนี้สินและพึ่งตัวเองได้อีกครั้ง"

พระสงฆ์รูปหนึ่งกล่าวว่า "รัฐบาลของเราน่าจะเป็นผู้ดูแลประชาชนเอง ตอนนี้มีองค์กรอิสระจากต่างประเทศอยู่ที่นี้มากเกินไป"

คนอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นที่ต่างไปในเรื่องการให้มืองค์กรอิสระอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ชาวบ้านคนหนึ่งกล่าวว่า "กิจกรรมขององค์กรอิสระขัดขวางการทำงานและชีวิตประจำวันของเรา" โดยได้อธิบายว่ามีกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันในพื้นที่เดียวกันมากเกินไป

9. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

คนจำนวนมากต้องการทราบว่าเงินบริจาคและทรัพยากรอื่นๆที่พื้นที่ของตนได้รับนั้นได้ถูกใช้อย่างไรบ้าง

"เรารู้ว่ามีเงินและสิ่งของจำนวนมากที่บริจาคให้ประเทศไทย เรารู้จากโทรทัศน์ แต่หากลองมองไปรอบๆก็จะรู้ว่าถ้าเงินบริจาคเพียงแคเปอร์เซ็นต์เดียวมาถึงพื้นที่จริง เราก็คงจะได้เห็นสิ่งที่ต่างออกไปจากนี้ เราอยากจะทำมูลนิธิเหล่านี้ทั้งหมดว่าเงินไปไหนและถูกใช้ไปอย่างไร" ชาวบ้านอีกคนกล่าว "เงินมันหายไปไหนหมด พื้นที่นี้ก็ได้รับส่วนแบ่งมาเยอะแต่เราไม่รู้ว่าได้รับเงินมาจริงหรือไม่" ชาวประมงที่สะพานปลาในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่กระบี่เสริม

เจ้าหน้าที่คลินิกสุขภาพแห่งหนึ่งกล่าวว่า

"สถานการณ์น่าจะดีกว่านี้และน่าจะสร้างผลกระทบได้มากกว่านี้กับความพยายามและเงินทุนที่ได้รับอย่างมาก"

ชาวประมงหญิงในตลาดคนหนึ่งกล่าวว่า "มีปัญหามากมายในหมู่บ้านของเราที่สร้างปัญหาให้กับการทำงานของพวกคุณ เช่น การโกงกินระดับท้องถิ่น แต่คนก็พูดแบบเดียวกันกับองค์กรอิสระเช่นกัน โดยถึงแม้มีความช่วยเหลือในพื้นที่มากมายแต่ฉันก็คิดว่ามีบางองค์กรที่ก็ให้ความช่วยเหลือไว้และไม่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งหมด"

เรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบและความโปร่งใสนี้มีการพูดถึงโดยเวลาที่มีการพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบและความโปร่งใสนั้นมักจะเป็นการโยงเข้ากับวิธีการทำงานระหว่างหน่วยงานระหว่างประเทศกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นโดยไม่มี ความพยายามที่จะก้าวข้ามหน้าที่การงานของแต่ละองค์กร

พนักงานประจำอุทยานแห่งชาติแห่งหนึ่งกล่าวว่า
"เรารู้สึกตื่นตื้นตันที่ได้ยินข่าวว่าคนทั่วโลกบริจาคเงินเป็นจำนวนมากให้ประเทศไทย
แต่ก็น่าเสียดายว่าพอเวลาที่เงินมาถึงพื้นที่จริงๆกลับมีการโกงกินและการบริหารเงินที่ผิดพลาดมากมาย
บางทีพวกองค์กรอิสระน่าจะทำงานร่วมกับรัฐบาลท้องถิ่นอย่างเข้มงวดมากกว่านี้เวลาที่มาให้ความช่วยเหลือ"

รายงานผลดำเนินการระดับภูมิภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มผู้รับฟัง ที่มาร่วมกิจกรรมรับฟังปัญหาของคนในพื้นที่แบ่งออกเป็นห้ากลุ่ม ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จากองค์กร **Plan International Thailand** มูลนิธิริรักษ์ไทย และกลุ่มที่ปรึกษาจากสถาบัน **CDA** โดยภายในระยะเวลา **3** วันนั้น ทางกลุ่มได้จัดการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งสิ้น **51** ครั้ง กับชาวบ้านราว **135** คน จากหมู่บ้านที่อยู่ทางตะวันตกและทางใต้ของอำเภอเมืองศรีสะเกษ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ติดกับชายแดนกัมพูชาด้วย

ข้อสังเกตด้านสภาวะแวดล้อมของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยโดยใช้เส้นแบ่งเขตแดนกับประเทศกัมพูชา คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา นอกจากนี้ คนในจังหวัดศรีสะเกษประกอบไปด้วยคน 4 เชื้อชาติด้วยกันคือ ชาวไทยหรือกวย, ชาวเขมร, ชาวลาว และชาวเยอหรือยอ โดยในรายงานขององค์การพัฒนามนุษย์ของสหประชาชาติจัดลำดับให้จังหวัดศรีสะเกษอยู่ใน 5 ลำดับแรกของจังหวัดที่มีเกณฑ์ด้านเศรษฐกิจและสุขอนามัยที่ต่ำที่สุด นอกจากนี้ การค้ามนุษย์และการเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขาภิบาลก็เป็นปัญหาที่ท้าทายอีกประการหนึ่งสำหรับชาวศรีสะเกษ

หากเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆแล้ว จังหวัดศรีสะเกษไม่มีประวัติในด้านการได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรนานาชาติมากนัก โดยหน่วยงาน 2 แห่งที่ได้เข้ามาช่วยเหลือก็เพิ่งเริ่มปฏิบัติงานเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมาเท่านั้น ความช่วยเหลือส่วนใหญ่เน้นไปที่โครงการพัฒนาชุมชน สุขอนามัย และการศึกษาโดยยึดเอาเด็กเป็นศูนย์กลาง อย่างไรก็ตาม ได้มีการตั้งค่ายผู้ลี้ภัยในบริเวณนี้มากมาย พร้อมทั้งมีหน่วยงานบรรเทาทุกข์จากนานาชาติเข้ามาให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวเขมรในช่วงสงครามกัมพูชาซึ่งเกิดระหว่างปลายทศวรรษที่ 70 จนถึงต้นทศวรรษที่ 80

สิ่งที่พวกเราได้รับฟัง

เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศนัก เมื่อทางกลุ่มได้ถามชาวบ้านถึงเรื่องโครงการพัฒนาหรือความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น คำตอบที่ได้คือผลรวมของโครงการด้านการพัฒนาทั้งหมดซึ่งรวมไปถึงโครงการที่มาจากภาครัฐเองด้วย ทั้งนี้ไม่มีการแบ่งแยกกว่ารัฐบาลและองค์กรอิสระส่วนท้องถิ่นหรือจากต่างประเทศได้ให้ความช่วยเหลือด้านใดอย่างชัดเจน โดยประเด็นหลักที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้มาจากการสนทนาที่ได้

1. ความคาดหวัง

คนส่วนใหญ่มีความคาดหวังตรงกันว่า การพัฒนาและความช่วยเหลือควรจะก่อให้เกิดผลอะไรบ้าง

หญิงวัยกลางคนคนหนึ่งกล่าวว่า "การพัฒนาคือการทำให้ชีวิตดีขึ้น"

ส่วนหญิงอีกคนหนึ่งในหมู่บ้านก็ให้ความเห็นว่า "เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปได้ดียิ่งขึ้น
พวกเราจะต้องช่วยตัวเองด้วยไม่ใช่แค่พึ่งรอ โครงการพัฒนาเท่านั้น"

ผู้นำชุมชนคนหนึ่งกล่าวว่า "การพัฒนาจะต้องมีการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องและมีผลิตภัณฑ์ที่ขายได้ดี"

เพื่อที่จะ "มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น"

หลายคนเห็นว่าเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาคือการปรับปรุงด้านการศึกษาและการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้
คนเชื่อกันว่าการศึกษาคือหนทางที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม
การพัฒนาหรือความช่วยเหลือจากนานาประเทศใดๆก็ตามควรมีส่วนช่วยในการลดอุปสรรคทางการศึกษาลง
นอกจากนี้ยังมีการพูดถึงการได้รับโอกาสว่าเปรียบเสมือนเป็นเป้าหมายสำหรับโครงการเพื่อการพัฒนา
เนื่องจากหากมีโอกาสเพิ่มมากขึ้นนั้น คนก็จะสามารถพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้
ชาวบ้านบางคนเห็นว่าโครงการด้านการศึกษา การสร้างรายได้ และการพัฒนาในปัจจุบันนี้ดีกว่าในสมัยก่อน

ผู้คนในทุกหมู่บ้านต่างพูดว่าครอบครัวและชุมชนคงจะมีความมั่นคงกว่านี้หากชาวบ้านไม่ต้องอพยพไปหางานทำที่อื่น
ในหมู่บ้านที่คนส่วนใหญ่ต้องอพยพไปหางานทำที่อื่นเพื่อเลี้ยงครอบครัวนั้น
ชาวบ้านพูดเป็นเสียงเดียวกันถึงเรื่องสถาบันครอบครัวที่ล่มสลายและการหายไปของสังคมที่เคยมี
คนส่วนมากกล่าวว่าพัฒนาที่ดีจะทำให้เงินสะสมมากขึ้นซึ่งจะไปลดความจำเป็นในการอพยพได้
ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะส่งผลให้ครอบครัวและสังคมมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีการพัฒนาใด
ถึงแม้จะเป็นการพัฒนาที่ไม่ดีก็ตาม ที่ทำให้เกิดความจำเป็นจะต้องอพยพและทำให้เกิดความแตกแยกในครอบครัวและสังคม

ในกรณีที่ครอบครัวย้ายถิ่นฐาน เด็กซึ่งเป็นนักเรียนก็ต้องย้ายโรงเรียนตามครอบครัวไปด้วยเช่นกัน ทำให้ ณ
ปัจจุบันนี้มีแต่ผู้สูงอายุและเด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ หญิงชราคนหนึ่งหมู่บ้านได้กล่าวว่า
"การพัฒนาจะทำให้ชาวบ้านอยู่ในชุมชนของตนเองและไม่ต้องอพยพไปที่อื่น
ฉันอยากให้มีอะไรก็ได้ที่จะทำให้คนหนุ่มสาวยังที่นี่"

บางคนได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเสียของการขาดความพยายามในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นว่าส่งผลให้เกิดปัญหาเสียดุลและการดิ
ดสุราเพิ่มมากขึ้น บางคนก็กล่าวว่าผู้คนมีหนี้สินท่วมตัวเนื่องจากซื้อสินค้าที่พวกเขาคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็น
และบ้างก็ว่าวัฒนธรรมในบางท้องถิ่นได้ล่มสลายลงไปแล้วด้วย

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นประเด็นที่พบบ่อยที่สุดในการรับฟังบทสนทนา เมื่อมีการถกเถียงเรื่องการมีส่วนร่วม
ประชาชนรู้สึกว้าวม่ามวมทุกคนในชุมชนควรเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการตัดสินใจ
ชายหนุ่มเจ้าของร้านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ถ้าคุณคิดจะทำธุรกิจกับทุกคนคุณก็ต้องถามความเห็นของทุกคน
ความสำเร็จของร้านค้าในชุมชนของเขาเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนา การนำมาใช้ปฏิบัติ
และการดำเนินการจริง ข้อพิสูจน์ของเขาว่าการมีส่วนร่วมจำเป็นอย่างมากต่อความยั่งยืน เขาได้กล่าวว่า
"สิ่งที่ดีกว่าคือการพูดคุยปรึกษา ก่อนถามถึงงบประมาณ ควรจะคิดว่าต้องทำอะไรและมีอะไรบ้างที่จำเป็น" มิฉะนั้น
จะทำให้เกิดความจำเป็นที่สูญเปล่าหรือความจำเป็นที่ถูกมองข้ามในชุมชน

เมื่อพูดถึงการมีส่วนร่วม ผู้คนจะรู้สึกว่าสมาชิกในชุมชนทุกคนควรจะมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ
เจ้าของร้านคนหนึ่งได้กล่าวถึงความรู้สึกดังกล่าวไว้ว่า ถ้าทำธุรกิจสำหรับทุกคนแล้ว ก็ควรถามความเห็นของทุกคนด้วย
โดยเขายังได้เสริมว่า ความสำเร็จของร้านในชุมชนซึ่งสมาชิกในชุมชนทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา จัดเตรียม
และดำเนินการ เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าความร่วมมือจากทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อการสร้างความยั่งยืน เขาได้พูดไว้ว่า
"จะดีกว่านี้หากมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนการขอของงบประมาณ
เพราะจะต้องมีการพูดคุยก่อนว่าจะต้องทำอะไรบ้างและต้องการอะไรบ้าง"

ผู้หญิงคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า "ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนคือสิ่งสำคัญประการแรกที่จะให้ทุกสิ่งดำเนินไปได้ด้วยดี หากปราศจากน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนแล้ว ก็ไม่สามารถทำอะไรให้ประสบผลสำเร็จได้"

คนบางกลุ่มเรียกร้องให้มีการปรับปรุงถนน มีเงินทุนเลี้ยงชีพสำหรับผู้สูงอายุ หรือสร้างโครงการที่ให้วัยรุ่นและเยาวชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากข้อเรียกร้องดังกล่าวถูกปฏิเสธจากจากรัฐบาลที่ตนเองเลือกเข้าไปดำรงตำแหน่ง ทำให้ชาวบ้านสงสัยว่าตัดสินใจนำเงินไปลงที่โครงการอื่นได้อย่างไร

เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดศรีสะเกษประกอบไปด้วยชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาถิ่นต่างกันออกไป จึงทำให้มีโอกาสเข้าถึงโอกาสในด้านการพัฒนาต่างๆ ได้น้อยกว่า โดยในอดีตก็เคยมีปัญหาเรื่องคนที่ไม่ได้ลงทะเบียนการเกิดไว้ทำให้ไม่สามารถรับความช่วยเหลือด้านอนามัยและการบริการอื่นๆ ได้ในภายหลัง อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่ายินดีที่การลงทะเบียนการเกิดได้มีการพัฒนาขึ้นในปัจจุบัน แต่คนที่ยากจนและมีความเดือดร้อนที่สุดก็ยังคงถูกปฏิเสธสิทธิในการมีผู้แทนหรือสิทธิในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอยู่นั่นเอง นอกจากนี้ บางคนยังได้พูดถึงลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น อายุ และความพิการ ที่สามารถขัดขวางการมีส่วนร่วมต่างๆ ได้

ชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้เล่าเรื่องโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำให้ฟังว่า คนที่มีทุนเช่นเงินหรือที่ดินก็ขอให้สร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อพัฒนาระบบชลประทานให้ไปยังบริเวณไร่นาของพวกเขา และเมื่อเขื่อนและอ่างเก็บน้ำถูกสร้างขึ้น ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ล่างลงไปซึ่งเป็นผู้ที่ไม่มีทุนเหมือนคนอื่นก็ไม่มีโอกาสเข้าถึงน้ำได้อีกต่อไป ดังนั้นคนที่อาศัยในพื้นที่ล่างดังกล่าวก็รู้สึกถูกเอาเปรียบจากความต้องการของคนอื่น เนื่องจากพวกเขาขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจดังกล่าว ดังเช่นที่ชาวบ้านคนหนึ่งได้สังเกตไว้ว่า "คนที่ยากจนที่สุดไม่มีเงินหรือที่ดินเพื่อจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเมื่อไม่มีทุนอะไรเลย ก็ไม่มีใครอยากฟังความเห็นของเรา"

มีคนจำนวนมากรายงานว่ามีการตัดสินใจแบบ "บนลงล่าง" อยู่หลายกรณี และทางเลือกดังกล่าวนั้นก็ไม่ใช่ทางเลือกที่ดีเสมอไปต่อสมาชิกของชุมชน นอกจากนี้ การขาดความเชื่อมั่นและปัญหาเกี่ยวกับการโกงกินก็มีส่วนในการจำกัดความร่วมมือด้วยเช่นกัน โดยชาวบ้านบางคนเห็นว่า "ผลประโยชน์ไม่ได้ตกอยู่ที่คนที่ยากจนที่สุด หากแต่ไปตกอยู่ที่หัวหน้าชุมชน และบรรดาญาติพี่น้องของพวกเขา"

คนจำนวนมากรู้สึกว่า การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ กระทำโดยปราศจากตัวแทนของชุมชนร่วมด้วย ดังนั้น ชุมชนต่างๆ รู้สึกว่าตนขาดอำนาจในการต่อรองและรู้สึกว่า มีผู้อื่นมาตัดสินใจแทนโดยไม่ถามความเห็นแม้แต่น้อย นอกจากนี้ ยังมีความรู้สึกที่ว่าเจ้าหน้าที่จากโครงการด้านการพัฒนาต่างๆ ไม่ได้ให้ข้อมูลทั้งหมดหรืออย่างเพียงพอเกี่ยวกับผลกระทบทั้งหมดหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการที่พวกเขาวางแผนจัดสร้างขึ้น ชาวบ้านเห็นว่าการได้รับข้อมูลที่เพียงพอดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้โครงการขาดความยั่งยืน เกิดความไม่เหมาะสม หรือขนาดอาจพังลงได้

3. ความช่วยเหลือที่เหมาะสม

โครงการที่มีความยั่งยืนในสายตาของประชาชนคือโครงการที่มีความเหมาะสมด้านวัฒนธรรม สภาพภูมิอากาศ และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยผู้หญิงคนหนึ่งได้เล่าถึงเรื่องของเธอไปรับบริการอบรมในโครงการหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในภูมิภาคอื่น แต่ตัวโครงการเดียวกันนั้นเองไม่สามารถทนกับสภาพดินฟ้าอากาศและทรัพยากรของหมู่บ้านของเธอได้ ท้ายที่สุดแล้วการไปอบรมครั้งนี้จึงกลายเป็นการเสียเวลาไป

ชาวบ้านจากหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้พูดถึงความเสียหายจากโครงการด้านการพัฒนาการเกษตรซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศว่า ชาวบ้านได้รับการฝึกให้ใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร แต่การใช้สารเคมีดังกล่าวกลับส่งผลให้ดินน้ำเกิดการปนเปื้อนและเกิดปัญหาด้านสุขภาพตามมาอย่างมากมาย

ชายผู้หนึ่งซึ่งไม่เคยได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาใดๆเลยรู้สึกภูมิใจที่เขาสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้เขายังได้สังเกตเห็นว่าโลกาภิวัตน์มาพร้อมกับการพัฒนา แต่การพัฒนาดังกล่าวนำไปสู่ความเสื่อมทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ (ระหว่างชุมชนต่างๆ) โดยเขาได้ให้คำแนะนำว่าโครงการต่างๆนั้นจะต้องมีความยั่งยืนและสมาชิกในชุมชนจำเป็นต้องให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจว่าโครงการเหมาะสมที่จะไปปฏิบัติ

บางคนพูดถึงเรื่องความร่วมมือและการขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ บางคนกล่าวว่าถ้าหน่วยงานต่างๆรู้จักร่วมมือและสื่อสารกันให้ดีกว่านี้ โครงการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาต่างๆก็จะกระจายไปอย่างทั่วถึง ข้าราชการคนหนึ่งเสนอให้มี "ระบบการติดตามผลเพื่อรับรองว่าเจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย"

การสนทนาต่างๆของทางกลุ่มนั้นรวมถึงการอ้างถึงโครงการกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทของทางรัฐบาล โดยเราได้รับทราบมาจากคนหลายคนว่าไม่มีใครให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงการกองทุนดังกล่าว พวกเขาจึงไม่ทราบว่าควรต้องทำอะไรหรือเข้าไปใช้กองทุนหมู่บ้านได้อย่างไร ทั้งนี้พวกเขาบ่นกันว่าโครงการดังกล่าวจะเป็นการสิ้นเปลือง ดังนั้นเงินในกองทุนส่วนใหญ่จึงไม่ถูกนำออกไปใช้

เสียงสะท้อนของทีมผู้รับฟัง

การที่มีความรู้และความเข้าใจในบริบททางสังคมของชุมชนนั้นมีความสำคัญต่อการรับรองว่าความพยายามในการพัฒนาต่างๆนั้นเหมาะสมกับวัฒนธรรม มีความยั่งยืน และสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ-สังคมในชุมชนนั้นได้ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังได้พูดถึงคุณค่าของการประเมินผลกระทบทั้งหมดที่โครงการด้านการพัฒนาชุมชนสร้างขึ้นด้วยการสอบถามเรื่องผลกระทบสะสม

และด้วยการเรียนรู้ว่าโครงการและนโยบายต่างๆที่มีนั้นส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนในชุมชนอย่างไร เห็นได้ชัดว่าการประเมินผลผ่านการมุ่งเน้นไปที่โครงการนั้นไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของชุมชนที่เคยผ่านประสบการณ์ต่างๆจากการโครงการเพื่อการพัฒนาได้

ทางกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกช่วงระยะเวลาของแผนงาน โดยความท้าทายอยู่ที่การสามารถบ่งชี้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและการสร้างบรรยากาศของความร่วมมือและกระบวนการในการตัดสินใจร่วมกันได้

ทั้งนี้ทางกลุ่มและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานเพื่อการพัฒนาอื่นๆต้องมีการออกไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น โครงการกัญชงของทางภาครัฐ

เพื่อนำมาประกอบการออกแบบเพื่อส่งเสริมโครงการด้านการพัฒนาที่อยู่ในประเภทเดียวกัน

อนึ่ง

เรื่องที่น่าสนใจคือการที่ไม่มีใครกล่าวถึงเรื่องผลกระทบระยะยาวที่มีต่อชุมชนในท้องถิ่นซึ่งมาจากการตั้งศูนย์ผู้ลี้ภัยชาวเขมรในบริเวณนี้มาเป็นเวลากว่า 20 ปีเลย

รายงานผลการดำเนินงานระดับภูมิภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มทำงาน 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มละ 2 คน เป็นชายหนึ่งหญิงหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของหน่วยงาน 2 แห่งคือ Plan International Thailand และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พร้อมด้วยที่ปรึกษาจากสถาบัน CDA โดยทางกลุ่มได้จัดให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนกันเป็นจำนวน 33 ครั้ง กับชาวบ้านจำนวนราว 67 คน ภายในระยะเวลา 3 วัน โดยทางกลุ่มได้ลงไปพื้นที่ของ 6 หมู่บ้านในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ข้อสังเกตด้านสภาวะแวดล้อมของจังหวัดขอนแก่น

แหล่งรายได้หลักของประชากรในท้องถิ่นนี้คือการทำนาและการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ปอกระเจา และมันสำปะหลัง ซึ่งส่วนมากแล้วเป็นการปลูกเพื่อส่งการออก โดยความนิยมปลูกมันสำปะหลังนี้ทำให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่นี้ค่อนข้างหนัก

หน่วยงานความช่วยเหลือจากทั้งในและต่างประเทศจำนวนมากได้มีการตั้งโครงการเพื่อการพัฒนามาเป็นเวลาหลายปีแล้ว โดยได้มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมความสามารถด้านการพัฒนาของชุมชน การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม การป้องกันโรคเอดส์ และการศึกษาของเยาวชน โดยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 โครงการเพื่อการพัฒนาส่วนใหญ่ได้รับการดำเนินการโดยภาครัฐ ซึ่งเงินสนับสนุนบางส่วนมาจากการบริจาคแบบพหุภาคีและทวิภาคี ทั้งนี้รวมถึงโครงการปล่อยสินเชื่อขนาดเล็ก และโครงการกู้ยืมเงินอื่นๆ

สิ่งที่พวกเราได้รับฟัง

เนื่องจากพื้นที่นี้เคยได้รับความช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งรวมไปถึงองค์กรอิสระส่วนท้องถิ่นและนานาชาติต่างๆ เป็นเวลาหลายปี จึงเกิดการเปรียบเทียบมากมายในเรื่องลักษณะของความช่วยเหลือและวิธีการดำเนินการของทั้งรัฐบาลและองค์กรอิสระต่างๆ

เมื่อพูดถึงเรื่องผลกระทบของความช่วยเหลือจากภายนอก ชาวบ้านต่างกล่าวว่าปัญหาเรื่องความยั่งยืน การดำรงชีวิต ผลกระทบของการย้ายถิ่นฐาน หนี้สิน ทรัพยากรธรรมชาติ การทารุณกรรมเด็ก โรคเอดส์ ความทุพพลภาพ และยาเสพติด ล้วนแต่เป็นเรื่องสำคัญที่โครงการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาทั้งหมดจะต้องพูดถึง ทั้งนี้คนหนุ่มสาวและคนที่กำลังส่วนใหญ่จะย้ายถิ่นฐานในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากขาดอาชีพเสริมในพื้นที่โดยรอบ

1. ผลจากการเข้าถึงสินเชื่อ

ชาวบ้านหลายคนไม่สบายใจที่พื้นที่นี้มีอัตราการเป็นหนี้สินสูงมาก ผู้หญิงคนหนึ่งประมาณการว่า ชาวบ้าน จำนวน 9 ใน 10 คนมีหนี้สิน และผู้หญิงอีกคนหนึ่งกล่าวว่า

"ชาวบ้านบางคนมีหนี้มากมายจากการที่ไปขอยืมเงินจากเจ้าหน้าที่รายหนึ่งเพื่อไปจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่อีกรายหนึ่ง" ชาวบ้านบางคนกล่าวว่าเงินที่กู้ไปนั้นไม่ได้มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงทำให้เกิดหนี้เพิ่มขึ้นไปอีก ดังเช่นที่สตรีนางหนึ่งกล่าวว่าไว้ว่า "พวกเขาขยืมเงินเพื่อไปซื้อวัวแต่กลับไปซื้อเนื้อวัวมาแทนในท้ายที่สุด" หรือ "พวกเขากู้เงินสำหรับที่นาแต่สุดท้ายก็ใช้เงินซื้อข้าว"

ชาวบ้านหลายคนมีความพึงพอใจที่โครงการสินเชื่อขนาดเล็กนี้เป็นเหมือนทางเลือกหนึ่งนอกเหนือจากการที่ต้องไปกู้ยืมจากเจ้าหน้าที่นอกระบบที่คิดดอกเบี้ยสูง ดังที่ผู้หญิงคนหนึ่งกล่าวว่า

"โครงการนี้ทำให้เราเป็นอิสระจากการเป็นหนี้นอกระบบซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงมาก"

มีชาวบ้านหลายคนพูดถึงความรู้สึกแบบเดียวกันนี้ โดยเงินกู้ที่มาจากหน่วยงานนานาชาติและจากรัฐบาลเป็นแหล่งเงินทุนสำรองของผู้คนในฤดูแล้ง ซึ่งทำให้คนเหล่านี้ไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อหางานทำ

ชาวบ้านบางคนพอใจที่มีกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านของตนโดยพวกเขาได้กล่าวว่ากองทุนดังกล่าวมีข้อดีมากมายต่อชุมชน รวมไปถึงกองทุนประกันสังคมซึ่งชาวบ้านไม่สามารถเข้าถึงได้ก่อนหน้านี้ โดยพวกเขากล่าวว่า

"กองทุนดังกล่าวทำให้ชุมชนของเรามีความแข็งแกร่งขึ้น"

อย่างไรก็ตาม สมาชิกบางส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสินเชื่อได้ร้องทุกข์ว่า การบริหารจัดการรายได้ของพวกตนนั้นขึ้นอยู่กับบรรดาผู้จัดการของกลุ่มและผู้นำกลุ่มเหล่านี้มักจะผูกขาดการจัดการเงินทุนไว้เสียเอง นอกจากนี้ ชาวบ้านหลายคนยังยืนยันว่าสมาชิกของกลุ่มขาดวินัยในการจ่ายเงินกู้คืนและนำเงินมาฝาก โดยสตรีนางหนึ่งจากกลุ่มสินเชื่อรายย่อยได้กล่าวว่า *"เราสูญเสียความมั่นใจในการดำเนินการ ซึ่งก่อให้เกิดการขาดความเชื่อมั่นและความขัดแย้งระหว่างสมาชิก"*

บางคนกล่าวว่าหากไม่มีการชำระเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์และสินเชื่อ ทางสหกรณ์ก็จะหยุดดำเนินงานและก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีขึ้นภายในชุมชน ดังเช่นที่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์คนหนึ่งตั้งข้อสังเกตไว้ว่า

"เนื่องจากคณะกรรมการทำงานอย่างเป็นทางการเป็นความลับและขาดความโปร่งใส จึงทำให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชน"

ผู้หญิงบางคนจากสหกรณ์เพื่อการออมทรัพย์และกู้ยืมกล่าวว่าคนหนุ่มสาวควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมมากกว่านี้ โดยเห็นว่าเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานต่อไปได้ ซึ่งพวกเธอได้กล่าวไว้ว่า "พวกเราที่มีแต่จะแก่กันไป เราจะต้องมีคนรุ่นใหม่ที่มาแทนที่พวกเรา"

ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการอาศัยเงินกู้มากเกินไปซึ่งหลายคนพูดถึงไว้ว่า "พวกเราต้องการโรงงานในบริเวณนี้มากกว่านี้เพื่อที่ลูกหลานของเราจะได้ไม่ต้องทิ้งถิ่นฐานและทิ้งลูกของพวกตนไว้กับพวกเรา สำหรับผู้สูงอายุอย่างพวกเรานั้นก็เหมือนกับการกลับไปมีลูกอีกครั้งตอนอายุมากแล้ว พวกเราก็รักหลานๆ และสามารถดูแลพวกเขาได้แต่คงจะดีกว่านี้ถ้าลูกของพวกเราไม่ต้องไปไหน"

ผู้จัดการธนาคารคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้อนุมัติเงินกู้ขนาดย่อมเพื่อการเกษตรกล่าวไว้ว่า "ในสมัยก่อนผู้คนมีความเป็นเอกเทศสูง โดยพวกเราพยายามที่จะให้ความช่วยเหลือชาวบ้านแบบเป็นกลุ่มเพราะการแก้ไขปัญหารายบุคคลนั้นลำบาก คุณจะมีกำลังในการเจรจาต่อรองมากกว่าหากคุณทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ พวกเราต้องเปลี่ยนจากสังคมผู้บริโภคไปสู่สังคมผู้ผลิต ตอนนี้พวกเราได้กลายเป็นสังคมแบบสินเชื่อกึ่งอัตราหนี้สินสูง รายได้ลดลง และการใช้จ่ายสูง"

ผู้นำทางจิตวิญญาณสองท่านได้กล่าวไว้ว่า "เราได้กลายเป็นสังคมผู้บริโภคซึ่งมีการผลิตต่ำลง เราจะต้องสอนให้ตนเองรู้จักความพอเพียง เราก็เปรียบเหมือนตั้งต้นไม้และลูกหลานก็คือเมล็ดพันธุ์และดอกไม้ในอนาคต ปัญหาต่างๆเกิดมาจากผู้ใหญ่และเยาวชนก็เอาแบบอย่างมาจากผู้ใหญ่ เราจะต้องมีสังคมที่มีผู้ใหญ่เป็นแม่พิมพ์ที่ดีสำหรับเยาวชน"

เสียงสะท้อนของทิมผู้รับฟัง

สมาชิกกลุ่มตั้งคำถามว่าทำไมโครงการสินเชื่อขนาดย่อมถึงไม่ได้มุ่งเป้าไปที่คนหนุ่มสาวซึ่งมีปัญหาการว่างงานเพื่อที่เขาเหล่านั้นจะได้ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมือง โดยบางคนถึงขนาดถูกลักลอบให้ค้าขายธุรกิจทางเพศ โดยทางกลุ่มสังเกตเห็นว่าโครงการเพื่อการกู้ยืมดังกล่าวไม่ได้ช่วยให้ชุมชนสามารถวางแผนระยะยาวหรือเชื่อมต่อการดำรงชีวิตโดยปราศจากการเพิ่มหนี้สินได้ นอกจากนี้ ชาวบ้านมองการกู้ยืมเงินจากภายนอกชุมชนว่าเป็นเหมือนการยืมเงินคนอื่น โดยสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งได้เสนอแนวคิดเรื่อง "เงินเย็น" และ "เงินร้อน" ขึ้นมาว่า เงินเย็นคือเงินมาจากภายนอกชุมชน ส่วนเงินร้อนมาจากภายในชุมชนเอง สมาชิกคนดังกล่าวยังได้กล่าวอีกว่าชาวบ้านไม่ค่อยใส่ใจกับการกู้ยืมเงินจากภายนอกชุมชนนัก เนื่องจากพวกเขาถือว่าไม่ใช่เงินของตน ความคิดเช่นนี้ทำให้ชาวบ้านหลายคนมีภาระหนี้สินมากมาย

สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆกล่าวว่ามีการใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาความสามารถของชุมชนน้อยลงทุกทีเนื่องจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่โครงการหลายคนเห็นว่าเป็นการใช้เวลาที่เร่งรัดเกินไป สมาชิกของกลุ่มต่างเห็นด้วยที่จะยืดเวลาของโครงการออกไป แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ลดลงทำให้ไม่มีกำลังคนที่พอเพียง โดยสมาชิกกล่าวว่าให้นำเงินไปให้ชุมชนนั้นทำได้ง่าย แต่การที่จะช่วยให้คนคิดฝ่าฟันอุปสรรค ช่วยสอนเรื่องการบริหารจัดการเงินทุนและการบัญชี รวมทั้งการวางแผนด้านธุรกิจได้นั้นเป็นเรื่องที่ยากกว่ามาก

2. วิธีการทำงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรความช่วยเหลืออิสระ

โครงการกองทุนหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท

เห็นได้ว่าองค์กรอิสระต่างๆมีกฎระเบียบที่ต่างไปจากของทางรัฐบาลในเรื่องของการเข้าถึงทรัพยากรที่มี ซึ่งทำให้การเข้าถึงเงินทุนจากทางรัฐบาลนั้นมีขั้นตอนยุ่งยากกว่า และชาวบ้านก็ไม่ทราบถึงขั้นตอนดังกล่าวนี้ มีคนพูดกันว่ารัฐบาลสั่งให้ชาวบ้านทำสิ่งนั้นสิ่งนี้และต้องการให้คนปฏิบัติตามคำสั่งในขณะที่องค์กรอิสระต่างๆทำงานเคียงข้างไปกับชาวบ้านจนจบกระบวนการ ชาวบ้านคนหนึ่งเปรียบเทียบวิธีการที่แตกต่างกันของทั้งสองฝ่ายดังนี้ว่า "องค์กรอิสระไม่วางอำนาจซึ่งต่างจากเจ้าหน้าที่รัฐบาล"

มีคนจำนวนมากรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับการพัฒนาที่ทางรัฐบาลจัดขึ้น แต่ที่ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ ตัวอย่างเช่น มีการแจ้งสมาชิกในชุมชนว่าจะมีการก่อตั้งโครงการด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น และทางรัฐบาลได้ขอให้ชาวบ้านถางที่เพื่อปลูกต้นไม้ และชาวบ้านต้องถางที่เพื่อปลูกต้นไม้ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าพืชชนิดนี้จะทำลายต้นไม้พันธุ์อื่นๆ นอกจากนี้ชาวบ้านยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการปลูกต้นไม้ด้วย โดยผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งกล่าวว่า "ถ้าหากว่ารัฐบาลอยากจะทำอะไรสักอย่างก็ควรจะถามพวกชาวบ้านก่อนไม่ใช่มาชี้ไม้ชี้มือสั่ง"

บางคนกล่าวว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตั้งแต่มีโครงการหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาทนั้น ก็ไม่เคยเห็นมีคำแนะนำหรือการให้ความช่วยเหลือเรื่องการใช้เงินทุนนี้แต่อย่างใด บางคนรู้สึกว่าโครงการนี้เป็นเหมือนการ "นำเงินมาจากที่" ในขณะที่คนอื่น ๆ เรียกว่าเป็น "การฟอกเงิน" และบางคนเรียกว่า "การซื้อเสียง" นอกจากนี้ ชาวบ้านจำนวนมากพูดถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการ "เตรียมความพร้อม" ของชุมชนก่อนที่จะมีการให้เงินทุน ทั้งนี้ สมาชิกของกลุ่มชุมชนคนหนึ่งกล่าวว่า "ถ้าหากว่ารัฐบาลจะต้องเตรียมความพร้อมของชุมชน รัฐบาลก็ไม่ควรเป็นแค่ผู้ให้บริการเท่านั้นแต่น่าจะเป็นผู้สร้างศักยภาพของชุมชนด้วย"

มีชาวบ้านจำนวนน้อยที่ได้ใช้เงินกองทุนดังกล่าว เนื่องจากพวกเขาไม่รู้ว่าวางแผนงานธุรกิจอย่างไร ชาวบ้านกล่าวบางครั้งคณะกรรมการหมู่บ้านได้รับการขอเรื่องให้นำเสนอแผนงานภายในหนึ่งเดือน โดยหัวหน้ากลุ่มกองทุนเพื่อการเกษตรคนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า "บางครั้งได้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นโดยปราศจากการเตรียมความพร้อมของชุมชนหรือการวางแผนใดๆ เพียงเพื่อจะได้สามารถรับเงินได้ ทำให้พวกเราต้องมานั่งเร่งรีบวางแผนงานต่างๆ ซึ่งทำให้ขาดการพิจารณาที่ถี่ถ้วนในเรื่องของสิ่งที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาระยะยาว"

บางคนกล่าวว่าพวกตนกลัวว่าการใช้เงินทุนจะไปเพิ่มภาระหนี้สิน ชุมชนบางชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากกองทุนดังกล่าว โดยนำมาใช้ในการจัดตั้งโครงการเงินกู้รายย่อย แต่ก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ เนื่องจากอัตราการจ่ายคืนมีปริมาณที่ต่ำมาก และทางชุมชนเองก็ไม่รู้ว่าจะรับมือกับผู้ที่ค้างชำระอย่างไร

ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่างค์กรอิสระต่างๆดำเนินงานเร็วกว่าภาครัฐ ยกตัวอย่างเช่น ผู้คนกล่าวว่า "หน่วยงานของรัฐบาลสัญญาแต่ไม่ทำตามที่พูด" หรือ "หน่วยงานภาครัฐตามหลังองค์กรอิสระต่างๆอยู่มากในเรื่องการให้ความช่วยเหลือ" และ "พวกเขาดีแต่พูด แต่ไม่รักษาสัญญา"

ผู้จัดการธนาคารคนหนึ่งยืนยันว่าจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนทัศนคติ การวางแผนงานร่วม และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานรัฐบาลในเรื่องสิ่งแวดล้อม, เกษตรกรรม และ การพัฒนา เขายังกล่าวไว้ว่างบประมาณของอำเภอไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีจัดการปัญหาด้านการพัฒนาที่แท้จริง ทั้งนี้รัฐบาลมุ่งไปที่การสร้างสิ่งปลูกสร้างและถนนเท่านั้น แทนที่จะเน้นไปที่ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านการจ้างงาน ทั้งนี้ เขาได้แนะนำว่า "ชุมชนจะต้องเสนอความต้องการตนเพื่อกระตุ้นการทำงานของรัฐบาล"

ความพยายามให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ

ชาวบ้านบางคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการด้านการพัฒนาที่นำโดยองค์กรอิสระมากกว่าในส่วนของภาครัฐ โดยมีการกล่าวว่าในบางโครงการขององค์กรอิสระนั้น ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ในช่วงเริ่มต้นคือการวางแผน การแสดงปัญหาและการตัดสินใจ การดำเนินการ และ การติดตามและประเมินผล โดยบางคนกล่าวว่าครอบครัวทั้งครอบครัวมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับโครงการ และหลายคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมดังกล่าวสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของซึ่งมีส่วนที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ ซึ่งหลายคนกล่าวว่าโครงการอื่นๆไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้คนขาดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโครงการ

นอกจากนี้ ชาวบ้านยังได้กล่าวอีกว่าองค์กรอิสระนานาชาติบางองค์การใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมของชุมชนยาวนานก่อนที่จะให้เงิน บริจาคสำหรับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ชุมชนตระหนักถึงความพัฒนาของชุมชนโดยรวมและเป็นการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม

ทั้งนี้ชุมชนเห็นว่าการกระทำดังกล่าวช่วยสร้างศักยภาพของชาวบ้านในการจัดการพัฒนาการของตนเอง
ชาวบ้านบางคนกล่าวว่าถึงแม้ว่ากระบวนการเตรียมความพร้อมจะใช้เวลาานแต่ก็สมควรแล้ว
โดยในช่วงนี้มีความพยายามที่จะเตรียมแผนงานการพัฒนาชุมชนขึ้น
ซึ่งหมู่บ้านบางแห่งก็ได้ผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้วและมีความพึงพอใจมาก โดยพวกเขาบอกว่า
"การเตรียมความพร้อมทำให้พวกเรามีความสามารถมากขึ้น และในตอนนี้เราก็สามารถจัดการสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง"

ครูสองคนได้ยกตัวอย่างว่าโครงการจากองค์กรอิสระนานาชาติได้ช่วยจัดตั้งคณะกรรมการได้อย่างไร
ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวคือชุดที่เด็กนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม
และความช่วยเหลือดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการขึ้น
โดยครูคนหนึ่งกล่าวว่าพวกตนรู้สึกภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับความสำเร็จ โดยกล่าวว่า "ณ
วันนี้ที่เราเป็นที่รู้จักและเป็นชุมชนที่พิเศษได้เนื่องจากเราได้รับการฝึกฝนและการจัดการ ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างโอกาสให้แก่พวกเรา
ตอนนี้เราตั้งใจจะไปทำเกษตรและได้รับแต่งตั้งให้เป็นโฆษกและแหล่งข้อมูลประจำอำเภอ"

กลุ่มของเยาวชนผู้ติดเชื่อเอตส์กล่าวว่าพวกตนรู้สึกดีที่สามารถเป็นผู้ตัดสินใจได้ว่าต้องการโครงการใด
สามารถจัดการตนเอง และรับความช่วยเหลือจากองค์กรอิสระเพื่อช่วยในการก่อตั้งเครือข่าย
ข้อเสียประการเดียวคือการใช้เวลาเกือบหนึ่งปีกว่าที่จะอนุมัติโครงการเพื่อการยังชีพ อย่างไรก็ตาม
ทางกลุ่มก็ยังมีความพอใจที่โครงการได้ให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิต
ซึ่งทำให้พวกตนยังอยู่ในพื้นที่เพื่อรับยาและความช่วยเหลือด้านอื่นๆต่อไปได้ นอกจากนี้
ทางกลุ่มยังกล่าวว่าโครงการดังกล่าวสร้างความมั่นใจในความสามารถของตนอีกด้วย

ประชาชนจำนวนมากในพื้นที่ได้เข้าร่วมการศึกษาดูงานซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
โดยการดูงานนี้เป็นการนำเสนอกิจกรรมต่างๆที่กลุ่มชาวบ้านสามารถเริ่มต้นทำได้ ทั้งนี้
ประชาชนต่างเห็นว่าการดูงานดังกล่าวมีประโยชน์มากเนื่องจากพวกตนจะได้มีทางเลือกในเรื่องรายได้เสริมและรายได้จากทาง
เลือกอื่นๆในฤดูแล้ง
การไปทัศนศึกษาดูงานครั้งนี้ได้เพิ่มพูนความรู้และให้โอกาสพวกเขาได้รู้ว่ากลุ่มอื่นๆทำอะไรกันบ้างในภูมิภาคต่างๆ
นอกจากนี้ยังช่วยไม่ให้คนในพื้นที่ต้องอพยพไปทำงานในพื้นที่อื่น เนื่องจากสามารถทำงานในถิ่นฐานของตนเองได้
และสามารถเลี้ยงดูบุตรหลานของตนได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม คนส่วนใหญ่กล่าวว่าโครงการต่างๆมีการติดตามผลงานที่แย
ซึ่งถึงแม้ว่าโครงการขององค์กรอิสระจะมีการติดตามผลที่ดีกว่าโครงการจากทางรัฐบาล แต่ก็ยังสามารถที่จะพัฒนาขึ้นได้อีก
โดยกลุ่มสินเชื่อนายดยอมกล่าวว่าถึงแม้ทางกลุ่มจะได้รับการฝึกฝนและเข้าร่วมการดูงานต่างๆเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการหลาก
หลายรูปแบบที่ทางกลุ่มสามารถจัดตั้งขึ้นได้
แต่เมื่อได้กลับมาถึงท้องถิ่นของตนก็ประสบความลำบากในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ในบางครั้งทางกลุ่มก็ประสบความสำเร็จ
แต่เมื่อเกิดปัญหาที่ทางกลุ่มไม่รู้ว่าจะแก้ได้อย่างไร กิจกรรมนั้นก็ถูกระงับไป โดยสตรีนางหนึ่งกล่าวว่า
"เราไม่รู้ว่าจะหันไปขอคำแนะนำจากใครเวลาที่เราประสบความลำบากในการหาตลาดเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์
เนื่องจากเราไม่รู้ว่าควรจะทำการตลาดโฆษณาผลิตภัณฑ์ของเราอย่างไร"

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขคนหนึ่งกล่าวว่า "การได้รับความช่วยเหลือจากผู้คนเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากมีความจำเป็น
แต่คงจะดีกว่านี้หากความช่วยเหลือดังกล่าวไม่มีข้อแม้กำกับมาด้วย
เราได้รับบริจาครถพยาบาลมาซึ่งเป็นผลดีต่อพวกเราและทางชุมชนก็ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมด้วย
หากแต่เงื่อนไขมีอยู่รถพยาบาลนั้นจะต้องเป็นรถยี่ห้อวอลโว่เท่านั้น ซึ่งการบำรุงรักษาเครื่องยนต์นี้นั้นมีค่าใช้จ่ายสูง
ดังนั้นถ้าหากอยากจะช่วยเหลือจริงๆละก็ไม่น่าที่จะมีเงื่อนไขแบบนี้"

ชาวบ้านหลายคนกล่าวว่ากิจกรรมบางอย่างไม่มีความยั่งยืนและพวกตนก็ไม่รู้ว่าจะรับมือได้อย่างไรหากโครงการปิดตั
วลง
ในขณะที่ชาวบ้านในหมู่บ้านบางแห่งกล่าวว่าพวกตนมีความภูมิใจเป็นอย่างยิ่งในความสำเร็จที่ได้รับและกล่าวว่าพวกตนมีความ
รู้ความสามารถเพียงพอที่จะดำเนินโครงการต่อไปได้

พระสงฆ์รูปหนึ่งซึ่งได้ทำงานด้านการพัฒนาชุมชนมาเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจในความช่วยเหลือจากนานาชาติ โดยท่านได้ถามว่า "โครงการต่าง ๆ นั้นมีความยั่งยืนแค่ไหน และจะเกิดอะไรขึ้นหากโครงการต่างๆ เสรีจลิ่งลง"

ผู้นำทางจิตวิญญาณท่านหนึ่งรู้สึกเป็นกังวลว่า

"เนื่องจากผู้คนมาจากนอกพื้นที่และไม่ได้ใช้เวลาทำความเข้าใจกับชุมชนและพื้นที่เลย ทำให้พวกเขาเห็นชุมชนเฉพาะเปลือกนอกและเจอแต่ปัญหาเท่านั้น ชีวิตที่มีขึ้นมีลงก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและการมีชีวิตอยู่ เป็นเรื่องธรรมดาที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง เจกเช่นเดียวกับชีวิตก็มีการเปลี่ยนแปลง ทุกอย่างเป็นเรื่องปกติ" ท่านยังกล่าวอีกว่าทุกคนจำเป็นต้องทำงานร่วมกันด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้มากกว่านี้เพื่อการพัฒนา ท่านได้ยกตัวอย่างให้เราฟังว่า "ถ้าหากมีรถเสียอยู่หนึ่งคัน และเราผูกม้าไว้รอบๆรถและให้ม้าลาก รถก็จะไปได้ไม่ไกลเนื่องจากม้าแต่ละตัววิ่งไปคนละทิศละทาง แต่ถ้าผูกม้าทุกตัวไว้ด้านหน้าและลากไปพร้อมๆกัน รถก็จะวิ่งได้เร็วขึ้น"

เสียงสะท้อนของทิมผู้รับฟัง

ทางกลุ่มได้ไตร่ตรองความเห็นทั่วไปที่ว่าองค์การเพื่อการพัฒนาจากท้องถิ่นหรือจากนานาชาติได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการเพื่อการพัฒนาจากทางภาครัฐ ในกรณีของหน่วยงานนานาชาติที่ดูเหมือนว่าประสบความสำเร็จในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทางชุมชนตั้งคำถามว่าบทบาทของพวกตนคืออะไรหรือควรจะเป็นอย่างไรในเรื่องการขอมีส่วนร่วมในโครงการที่เข้าร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐ นอกจากนี้ เนื่องจากมีโครงการเพื่อการพัฒนาในพื้นที่นี้จำนวนมากที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากผู้บริหารระดับชาติโดยผ่านทางรัฐบาล จะมีโอกาสใดบ้างในการนำประสบการณ์และความคิดเห็นของชุมชนนั้นไปปรับใช้

นอกจากนี้ทางกลุ่มยังรู้สึกเป็นกังวลเกี่ยวกับรายงานการติดตามผลจากทั้งภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศที่ต่ำกว่ามาตรฐาน โดยทางสมาชิกกลุ่มได้ให้สาเหตุว่าเป็นเช่นนี้ก็เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ โดยระบบการติดตามผลนั้นมีอยู่แต่การปฏิบัติงานยังเป็นปัญหาเนื่องจากมีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่บ่อยครั้งและขาดความต่อเนื่องที่จะสร้างความสัมพันธ์กับหัวหน้าชุมชน นอกจากนี้ ชุมชนมักจะถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่ติดตามผลเอง ซึ่งชุมชนก็มักจะเกิดความไม่สบายใจหากต้องมีการรายงานถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบต่อองค์กรอิสระหรือหน่วยงานภาครัฐ โดยทางกลุ่มแนะนำว่าสำหรับโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรอิสระทั้งหมดนั้น ให้คณะกรรมการหมู่บ้านไปรับการฝึกอบรมและทำการติดตามผลของโครงการ และเจ้าหน้าที่ขององค์กรอิสระจะเป็นผู้ช่วยตรวจสอบให้อีกชั้นตอนหนึ่ง

3. กระบวนการคัดสรรผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์

โครงการกู้ยืมเงินของรัฐบาลนั้นเปิดให้สำหรับกลุ่มที่มีการจัดตั้งและปฏิบัติงานแล้วเท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มจัดตั้งนั้นก็ไม่สามารถที่ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนได้ โดยคนต่างวิตกว่าการกู้ยืมแบบกลุ่มและการรับผิดชอบร่วมกันจะทำให้เกิดความกดดันในกลุ่ม เกิดการไม่ไว้วางใจกัน และเกิดแนวโน้มที่คนที่ยากจนที่สุดจะยังคงถูกแยกออกต่างหาก ทั้งนี้ ชาวบ้านบางคนรู้สึกว่าผู้มีอิทธิพลและอำนาจในหมู่บ้านเป็นผู้ตัดสินใจว่าใครจะได้รับผลประโยชน์ โดยผู้หญิงคนหนึ่งกล่าวว่า "ไม่ใช่สมาชิกทุกคนที่จะได้รับข้อมูลเรื่องการตัดสินใจว่ากองทุนจะมีการจัดสรรอย่างไร และก็ไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดเลือกผู้ที่ได้รับผลประโยชน์"

ผู้หญิงอีกคนหนึ่งกล่าวว่า "กลุ่มสินเชื่อบางกลุ่มเลือกที่จะไม่เปิดรับสมาชิกเพิ่มเพราะว่ากลัวจะมีผู้ค้างชำระหนี้ ทางเรามีความพอใจกับจำนวนสมาชิกที่มีอยู่เพราะว่าสามารถบริหารจัดการได้ เลยทำให้ต้องปฏิเสธลูกค้าไปหลายราย"

ผู้หญิงคนหนึ่งที่ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้บอกว่า "ผู้นำชุมชนเลือกเฉพาะเพื่อนของพวกตนและคนที่พวกตนรัก"

ในทางตรงกันข้าม

ผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งลูกๆของเธอได้รับทุนการศึกษา กล่าวว่าคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกครอบครัวที่มีฐานะยากจนที่สุด

โดยเธอกล่าวว่า "ทุนการศึกษาที่ได้นั้นช่วยตัวดิฉันและครอบครัวได้มาก ไม่อย่างนั้นพวกเราก็คงต้องมีหนี้เพิ่มขึ้นอีก เราก็คงจะยังให้การศึกษาแก่ลูกๆแต่ก็จะต้องขอกู้เงินมามากกว่านี้อีก และฉันก็คงไม่ได้มานั่งอยู่อย่างนี้แต่คงออกไปทำงานที่อื่น"

ชาวบ้านบางคนกล่าวว่าองค์กรอิสระช่วยเหลือผู้ยากไร้ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือผู้ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันอยู่ซึ่งเป็นแบบระบบอุปถัมภ์ โดยครุคนหนึ่งกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า "องค์กรอิสระแบ่งปันความสำเร็จกับชุมชนแต่เจ้าหน้าที่ราชการเอาความดีความชอบไปจากงานที่ทำสำเร็จโดยสมาชิกของชุมชน"

เสียงสะท้อนของทิมผู้รับฟัง

ทางกลุ่มสังเกตว่าหน่วยงานต่างๆมักจะมีกรอบเป้าหมายและกระบวนการที่ชัดเจน แต่ผู้นำชุมชนกลับตัดสินใจกันเองทำให้ชาวบ้านมักจะไม่เห็นด้วยต่อการตัดสินใจนั้นๆ ดังนั้นอะไรคือบทบาทของหน่วยงานความช่วยเหลือนานาชาติในการที่จะรับประกันความยุติธรรมและความโปร่งใสในกระบวนการคัดเลือก ทั้งนี้การที่องค์กรต้องเลือกระหว่างการใช้อำนาจควบคุมดูแลกับการปล่อยให้ชุมชนตัดสินใจกันเองก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำและสมควรที่จะได้รับการวิเคราะห์

ในช่วงเริ่มต้นของการวิเคราะห์และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั้น การติดต่อสื่อสารอยู่ในลำดับท้ายๆของระดับความสำคัญที่ทางกลุ่มได้วางเอาไว้ แต่เมื่อเสร็จสิ้นการพูดคุยแล้วหลายคนรู้สึกว่าการดำเนินงานบรรเทาทุกข์และโครงการที่ก่อตั้งโดยรัฐบาลน่าจะจัดลำดับการพัฒนาด้านการสื่อสารให้มีความสำคัญมากกว่านี้ โดยทางทิมเข้าใจดีว่าการทำงานในชุมชนนั้นไม่ง่ายเลยเนื่องจากชุมชนไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอไป และการใช้เวลาศึกษาทำความเข้าใจชุมชนเพื่อสื่อสารกับชุมชนได้อย่างดีเพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดนั้นมีความสำคัญ

รายงานการสนทนาของกลุ่มผู้รับฟังที่จัดขึ้น ณ กรุงเทพฯ

ผู้ดำเนินรายการทั้งสามคนจากกิจกรรมการรับฟังนี้ได้จัดการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลายครั้งกับประชาชนในกรุงเทพฯ เพื่อรับทราบความคิดเห็นและทัศนคติจากผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสังเกตการณ์ ให้ทุนและ/หรือดำเนินการให้ความช่วยเหลือนานาชาติไปทั่วทั้งประเทศไทย โดยกว่าครึ่งของผู้เข้าร่วมเป็นคนไทยซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

สิ่งที่พวกเราได้รับฟัง

ศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาตนเอง

ชาวกรุงเทพฯจำนวนมากที่เราได้มีการพูดคุยด้วยเห็นว่าคนไทยมีศักยภาพในด้านการพัฒนาหาแนวทางและจัดการการพัฒนาได้ด้วยตนเอง โดยมีคนคนหนึ่งกล่าวว่า "มีคนจบปริญญาเอกอยู่มากมาย" ซึ่งเป็นการพูดเป็นนัยว่าคนไทยก็มีทักษะและความสามารถในการพัฒนาประเทศได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้มีคนสังเกตว่าการพัฒนาประเทศไทยในเวลานี้นั้น "ไม่ต้องการหัวหน้า แต่ต้องการมิตรมากกว่า"

โดยประธานองค์กรอิสระแห่งหนึ่งที่เป็นที่รู้จักภายในประเทศกล่าวว่า "องค์กรอิสระระหว่างประเทศไม่ควรปฏิบัติงานในระดับชุมชนเองแต่ควรทำงานผ่านองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นและกลุ่มการพัฒนามากกว่า บทบาทของ "ผู้บริจาค" ไม่จำเป็นจะต้องเป็นแค่ผู้ให้ทุนเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นหุ้นส่วนพันธมิตรได้อีกด้วย แต่เป็นที่น่าเสียดายที่องค์กรอิสระระหว่างประเทศไม่ทำหน้าที่เสริมสร้างศักยภาพให้แก่องค์กรอิสระภายในประเทศ ถึงแม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะทำงานผ่านหน่วยงานพันธมิตรในท้องถิ่นก็ตาม แต่องค์กรอิสระส่วนท้องถิ่นก็เป็นแค่ผู้ส่งสาส์นเท่านั้นมิใช่หุ้นส่วนที่แท้จริงเพราะการเป็นหุ้นส่วนนั้นจำเป็นต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา แต่เนื่องจากองค์กรอิสระระหว่างประเทศมีผู้บริจาคที่ต้องการเห็นผลงานที่รวดเร็วและชัดเจน

ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันกับวิธีการที่หน่วยงานส่วนใหญ่วาดภาพไว้เกี่ยวกับงานและเป้าหมายของพวกคุณ ซึ่งความไม่สอดคล้องนี้รวมไปถึงวิธีที่ใช้ดำเนินโครงการเพื่อที่จะได้ผลลัพธ์ที่รวดเร็วด้วย”

มีคนหลายคนสังเกตเห็นว่าคนในท้องถิ่นของประเทศไทยมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้เนื่องจากมีพร้อมทั้ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและเงินทุน ทั้งนี้ประเทศไทยมีเศรษฐีและนักธุรกิจที่ร่ำรวยอยู่มากมายซึ่งคนเหล่านี้มีเงินทุนเพื่อการลงทุนในประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งคนในกลุ่มนี้บางคนก็ได้เริ่มลงทุนในชุมชนต่างๆบ้างแล้ว โดยเฉพาะในด้านการศึกษา อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกที่ว่า “คนไม่รู้อะไรจะบริจาคได้อย่างไร” ก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากพวกเขาไม่รู้อะไรจะลงทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร

บทบาทของผู้บริจาค

มีบางคนตั้งข้อสังเกตว่าความสามารถในการปรับตัวนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความพยายามในการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวง อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขที่สร้างขึ้นโดยผู้บริจาคบางรายในขณะนี้ส่งผลให้เกิดผลกระทบที่ใหญ่หลวงแก่ประชาชนชาวไทย ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้บริจาคยื่นข้อเสนออย่างเจาะจงให้ซื้ออุปกรณ์บางอย่างหรือว่าจ้างผู้ชายบางราย สิ่งเหล่านี้อาจทำให้คนไทยเสียเปรียบได้เนื่องจากมีการซื้อสินค้าจากต่างประเทศแทนที่จะมาจากภายในประเทศ และการผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคจากต่างประเทศกลับไปโดยไม่ทิ้งความรู้ไว้เบื้องหลัง

อีกเรื่องที่น่าเป็นห่วงคือ “องค์กรอิสระนานาชาติบางแห่งเข้ามาพร้อมกับแผนงานของตนเอง โดยองค์กรเหล่านี้เข้ามาดำเนินการและปฏิบัติงานตามความสำคัญที่มีการกำหนดไว้แล้วจากผู้บริจาค”

ในขณะที่มีการพัฒนาเกิดขึ้น ก็ยังมีผู้บริจาคอีกหลายรายที่ตั้งโครงการใหม่ขึ้นมาโดยปราศจากการปรึกษาหรือขอข้อมูลจากคนไทยก่อน โดยในกรณีดังกล่าวนี้ คนไทยก็ไม่มีข้อมูลเรื่องกรอบการให้ความช่วยเหลือจะให้มากนัก ผลก็คือความพยายามด้านการพัฒนาที่ไม่เหมาะสมหรือแม้กระทั่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

ผู้คนยังได้สังเกตเห็นว่าการจัดตั้งข้อกำหนด แผนงาน และความสัมพันธ์นั้นเป็นเรื่องยากเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับผู้บริจาคหลายๆราย ดังนั้น ความร่วมมือแบบทวิภาคีจึงดูเหมือนจะประสบความสำเร็จได้มากกว่า โดยทั่วไปแล้ว ประชาชนกล่าวว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งได้มีการจัดตั้งความร่วมมือระยะยาวไว้ สิ่งนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้งและความรับผิดชอบในการมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการพัฒนาประเทศได้

บริบทของการพัฒนาในอนาคต

บางคนรู้สึกว่าการพัฒนาจากนานาชาตินั้นได้เปลี่ยนวิธีการทำงานและมีความเป็นมิตรมากขึ้น รวมทั้งมีความรู้สึกดีในการทำงานมากขึ้น ข้อคิดเห็นของคนกรุงเทพฯหลายอย่างได้สะท้อนสิ่งที่ทางกลุ่มได้รับฟังมาจากชุมชนในเรื่องของความแตกต่างด้านการทำงานระหว่างองค์กรอิสระและองค์กรจากภาครัฐ โดยในการนี้ ผู้คนเห็นว่าองค์กรอิสระมีการทำงานร่วมกับชุมชนมากกว่าและมีความพยายามที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐถูกมองว่าเน้นไปที่แนวทางการทำงาน ระบบกลไกต่างๆ และรายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป

ผู้คนต่างพูดถึงเรื่องความจำเป็นในการเข้าใจบริบทของท้องถิ่น การรับฟังสิ่งที่ชาวบ้านต้องการ และการพัฒนาโดยผ่านพันธมิตรซึ่งคือองค์กรหรือบุคคลภายในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม คนจำนวนมากเห็นว่าความร่วมมือนั้นเป็นสิ่งที่นับไม่ได้ ดังนั้นเมื่อผู้บริจาคให้ความสำคัญกับผลงานที่นับได้มากกว่า จึงทำให้อธิบายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ยาก ทั้งนี้วิธีการทำงานแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมจะใช้เวลาในการวางแผนและเตรียมตัวนานกว่า นอกจากนี้วิธีการดังกล่าวยังต้องการเวลาในการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์อันดีต่อกันด้วย

ผู้คนต่างเห็นว่าในบางครั้งก็มีความจำเป็นต้อง "แต่งผลที่ได้รับ" เพื่อให้ผู้บริจาคมอบรับ นอกจากนี้ความพยายามด้านการพัฒนาในอนาคตก็จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบทั้งหมดก่อนที่จะมีการเริ่มดำเนินการ ดังที่เจ้าหน้าที่คนหนึ่งในหน่วยงานผู้ให้บริจาคมอบรับกล่าวว่า "สิ่งที่เราเริ่มต้น (หรือ) นำเสนอไม่ควรที่จะทำให้สิ่งอื่นตกอยู่อันตราย นอกจากนี้ ความพยายามดังกล่าวจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญคือการตระหนักว่าแบบแผนบางอย่างที่ใช้ได้กับหมู่บ้านหนึ่งอาจใช้ไม่ได้กับหมู่บ้านข้างเคียง ซึ่งการทำงานร่วมกับชุมชนนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเนื่องจากไม่ใช่ทุกคนในชุมชนต้องการมีส่วนร่วม"

แม้ว่าจะมีรูปแบบความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแบบใหม่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่ผู้คนก็ยังเห็นว่าความพยายามด้านความช่วยเหลือต่างๆก็ยังคง "ยึดติดอยู่กับระบบเดิมๆ" โดยสาเหตุบางส่วนอาจเป็นผลมาจากวัฒนธรรมไทยเองซึ่งการเปลี่ยนระบบหรือวิธีการทำงานที่มีมาแต่เดิมนั้นทำได้ยาก ดังเช่นที่มีคนคนหนึ่งเสนอว่า "ชาตินิยมไม่ใช่สิ่งที่แยแสเสมอไป เพียงแต่เราต้องการชุมชนผู้ชนะที่สามารถทำการพัฒนาได้สำเร็จ โดยชุมชนดังกล่าวนี้อาจจะสามารถเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนอื่นๆไม่สามารถเข้าถึงได้"

คนบางคนยังได้พูดถึงความจำเป็นในการวัดความก้าวหน้าจากตัวบ่งชี้ด้านความสุขด้วย ไม่ใช่เพียงแค่ว่าจากด้านเศรษฐกิจเท่านั้น โดยคนคนหนึ่งกล่าวว่า "ผู้บริจาคมอบรับใช้ภาษาหนึ่ง ชุมชนใช้อีกภาษาหนึ่ง เราต้องการผู้พูดได้สองภาษาเพื่อจะสามารถสื่อสารกับทั้งสองฝ่ายได้"

คนจำนวนมากได้ย้าว่าคนไทยมีความสามารถที่จะพัฒนาและดำเนินการโครงการเพื่อการพัฒนาด้วยตนเองได้ พร้อมทั้งยังกล่าวด้วยว่าพวกตน "ต้องการความยั่งยืนและต้องการพึ่งพาตนเอง" ดังเช่นที่มีคนคนหนึ่งกล่าวว่า "อย่างเช่นที่ในหลวงทรงมีพระราชดำรัสว่าพวกเราต้องมีเศรษฐกิจแบบพอเพียง" และการที่เป็นแต่เพียง "ผู้ได้รับบริจาคมอบรับนั้น เป็นสิ่งที่รับไม่ได้อีกต่อไป"

ทั้งนี้

ผู้อำนวยการองค์กรอิสระภายในประเทศองค์กรหนึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงตัวเชื่อมที่ขาดหายไปจากความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ดังนี้ "ปัญหาอยู่ที่เรื่องของกฎหมาย การเมือง และสิทธิมนุษยชนโดยรวม ไม่เช่นนั้นปัญหาในระดับประเทศก็จะได้รับความสนใจน้อยมาก ทั้งนี้ผู้บริจาคมอบรับจากต่างประเทศสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและสนับสนุนโครงการด้านการพัฒนาในชุมชนเล็กๆ มากกว่า แต่ความช่วยเหลือที่ผ่านทางโครงการเหล่านี้ไม่ได้กล่าวถึงปัญหาด้านโครงสร้างสังคม มีเพียงแค่ว่ากลุ่มสิทธิมนุษยชนเท่านั้นที่ยังคงพยายามแก้ไขปัญหานี้"

เจ้าหน้าที่คนหนึ่งกล่าวว่าจำเป็นต้องพุ่งเป้าไปที่คณะผู้ร่างนโยบายและนักการเมืองเพื่อให้มีการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การประกันว่าประชาชนชาวไทยทุกคนจะสามารถเข้าถึงเงินทุนและสิทธิมนุษยชนได้ ยกตัวอย่างเช่น แรงงานผู้อพยพในบริเวณพื้นที่ที่ประสบภัยสึนามิได้รับความช่วยเหลือด้านการบรรเทาทุกข์ แต่กลับไม่ได้รับความช่วยเหลือในด้านการฟื้นฟูเนื่องจากไม่ใช่คนไทย ดังที่มีคนหนึ่งกล่าวว่ายังมี "เรื่องของการลักลอบค้ามนุษย์เป็นจำนวนมาก และก็ยังมีความเชื่อที่ดูเหมือนจะเกี่ยวกับกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย" ทั้งนี้มีคนจำนวนน้อยที่เป็นกระบอกเสียงให้กับต่างดาวที่อยู่ในเมืองไทย และนโยบายในด้านนี้ก็มีไม่มากนัก

การตอบสนองของผู้คนต่อโครงการรับฟัง

ประชาชนที่เข้าร่วมได้ใช้เวลาแก่กลุ่มเป็นอย่างมากและมีความอดทนเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงว่ามีคนเป็นจำนวนมากที่เคยทำการพูดคุยกับ "ผู้มาเยี่ยมที่ทำการจดบันทึก" มาแล้วหลายครั้ง ทั้งนี้ประชาชนมีความเปิดเผยและเป็นกันเองกับทางกลุ่ม และได้มีการเชิญให้ทางกลุ่มกลับไปเพื่อจัดทำกรสนทนาอีก พระสงฆ์รูปหนึ่งรู้สึกว่าการที่องค์กรอิสระจำเป็นต้องแบ่งปันและเรียนรู้จากบทเรียนด้านการฟื้นฟูภัยพิบัติ โดยท่านเห็นว่าการตั้งโครงการรับฟัง นั้นเป็นความคิดที่ดีมาก และองค์กรอิสระอื่นๆน่าจะทำตาม

ชาวประมงซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมประมงในท้องถิ่นเล่าว่า "องค์กรอิสระไม่สามารถรู้ได้ว่าพวกเราคิดอะไรอยู่ ขนาดองค์กรอิสระของไทยก็ยังติดต่อกันยาก แล้วประสาอะไรกับชาวต่างชาติที่เพิ่งเข้ามา ก็ขอขอบคุณที่นำข้อมูลจากพวกเราไปยังพวกเขาเหล่านั้น"

ในการสนทนาบางครั้ง ทางกลุ่มได้ทำให้ประชาชนตื่นกลัวจากการขอคำแนะนำเพื่อการพัฒนาสำหรับ "ครั้งต่อไป" ซึ่งทางกลุ่มได้รับปฏิกิริยาที่ตื่นกลัวกลับมาว่า "จะมีสีนามิมาอีกครั้งหรือ"

ชาวบ้านหลายคนขอให้ทางกลุ่มเล่าให้ฟังว่าชาวบ้านในหมู่บ้านข้างๆคุยเรื่องอะไรกับทางกลุ่มบ้าง เมื่อชาวบ้านได้รับฟังบทสนทนาโดยสรุปแล้ว ก็เกิดปฏิกิริยาแตกต่างกันออกไปตั้งแต่ประหลาดใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และสนใจที่จะฟังต่อ โดยทางกลุ่มได้รับคำเชิญให้กลับไปใหม่เพื่อจัดการสนทนาและลงพื้นที่อีก และทางกลุ่มหวังว่าผู้ที่ยังทำงานกับชุมชนไทยอยู่จะรับข้อเสนอดังกล่าวเพื่อกลับไปทำการรับฟังและเรียนรู้สิ่งต่างๆจากประสบการณ์ของชุมชน